
CULTUURRAAD
VOOR DE
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

B. Z. 1974

Nr. 4

HANDELINGEN

Vergadering van dinsdag 4 juni 1974

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving, blz. 95

VERSLAGEN

Indiening, blz. 96

VERSLAG VAN HET REKENHOF

Ingekomen bij het Bureau, blz. 96

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening, blz. 96

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 97

VRAGEN (Rgt. art. 52)

1. Mondelinge vraag van de heer **F. Van Mechelen** tot de Minister van Nationale Opvoeding en de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de rechts-toestand van de docenten Neerlandistiek in het buitenland, blz. 97
2. Mondelinge vraag van de heer **C. De Clercq** tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de totale ontstentenis van de meest elementaire normen en criteria van rechtsbedeling voor niet-betaalde sportbeoefenaars, blz. 98

BEGROTINGEN

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur — met toegevoegde regeringsmededeling (Mw. De Backer-Van Ocken) en beleidsnota (de heer J. Chabert).

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Verkeerswezen.

Algemene bespreking van de samengevoegde begrotingen :

Sprekers : de heren **A. Diegenant ; E. Vankeirsbilck**; mevrouw **D'Hondt-Van Opdenbosch**; de heren **J. Daems ; F. Blancquaert ; W. Verleysen**; mevrouw **De Backer-Van Ocken**, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden; de heren **H. Boel; M. Coppieters; D. Coens; J. Van Elewyck; F. Van Mechelen; L. Van Geyt**, blz. 100

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Mededeling van de Voorzitter, blz. 123

VRAGEN (Rgt. art. 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden, blz. 123 ■

**VOORZITTERSCHAP
VAN DE HEER JAN BASCOUR,
VOORZITTER**

De heren **B. Van Hoorick** en **D. Coens**, Secretarissen, nemen plaats aan het Bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend om 14.20 uur.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

De Voorzitter. — Afwezig met kennisgeving :
de heren **E. Van Bogaert** en **M. Van Herreweghe**, ziek ;
de heren **H. Adriaensens** en **A. Dequae**, buitenslands (W.E.U.);
de heer **F. Tanghe**, buitenslands (NAVO);
de heren **M. Couche** en **M. Olivier**, buitenslands;
mevrouw **G. De Kegel**, de heren **J. Poortmans**,
G. Temmerman, **J. Mangelschots**, **A. Vlerick** en
J. Wyninckx, ambtsverplichtingen.

VERSLAGEN

Indiening

De Voorzitter. — De volgende verslagen werden ingediend :

- door de heer **F. Blancquaert** namens de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium over de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Verkeerswezen (Kredieten voor toerisme) — nr. 4-IV/2-A.
- door de heer **W. Verleysen** namens de Commissie voor de begroting over de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Verkeerswezen — nr. 4-IV/2-B.
- door de heer **A. Diegenant** namens de Commissie voor joudbeleid, permanente vorming en sport over de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur. Artikelen die tot de bevoegdheid van de Commissie voor joudbeleid, permanente vorming en sport behoren (Permanente vorming, lichamelijke opvoeding, sport en openluchtlevens) — nr. 4-1/2-C.
- door mevrouw **P. D'Hondt-Van Opdenbosch** namens de Commissie voor onderwijs over de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur. Artikelen die tot de bevoegdheid van de Commissie

voor onderwijs behoren (Kunstonderwijs) — nr. 4-1/2-D.

- door de heer **Joseph Daems** namens de Commissie voor radio en televisie over de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur — nr. 4-1/2-E.
- door de heer **W. Verleysen** namens de Commissie voor de begroting over de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur — nr. 4-1/2-F.

VERSLAG VAN HET REKENHOF

Ingekomen bij het Bureau:

De Voorzitter. — Het volgend verslag van het Rekenhof is ingekomen bij het Bureau:

Verslag in verband met de begroting van het Kunstonderwijs voor het jaar 1974 (Deel 1, Sectie 1, van titel 1 van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het jaar 1974, Sector Nederlandse Cultuur — Stuk 4-1 (1973-1974) - nr. 1) — nr. 4-1 (B.Z. 1974)/3.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde Commissies verzonden :

Voorstel van decreet van de heer **M. Vanhaegendoren C.S.** tot het verbieden van tekens die storend zijn voor de aard of de gaafheid van het landschap. Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

Voorstel van decreet van de heer **F. Grootjans c.s.** houdende het statuut van de openbare radio en televisie. Verzonden naar de Commissie voor radio en T.V.

Voorstel van decreet van de heer **S. Février** tot oprichting van een Nationaal Vlaams Filmfonds. Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

Voorstel van decreet van de heer **M. Vanhaegendoren C.S.** tot vervanging van de termen „bewaarscholen” en „bewaarschoolonderwijzeressen” door de termen „kleuterscholen” en „kleuteronderwijzeressen” in alle wettelijke en officiële teksten. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

Voorstel van decreet van de heer **M. Vanhaegendoren** C.S. tot het subsidiëren van sommige tijdschriften. Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

Voorstel van decreet van de heer **J. Van Elewyck** C.S. tot het waarborgen van de rechten van de Nederlandstalige levensbeschouwelijke minderheid in Brussel-Hoofdstad. Verzonden naar de Commissie voor het Reglement.

Voorstel van decreet van de heer **M. Vanhaegendoren** C.S. tot wijziging van de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

Voorstel van decreet van de heer **M. Vanhaegendoren** C.S. tot bepaling van de voertaal van het hoger onderwijs in het Nederlandse taalgebied. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

Voorstel van decreet van de heer **J. Vandemeulebroucke** C.S. houdende de oprichting van een Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Voerstreek. Verzonden naar de Commissie voor het Reglement.

SAMENSTELLING VAN DE COMMISSIES

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden

De Voorzitter. — Door de C.V.P.-Cultuurfractie worden de volgende wijzigingen voorgesteld in de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport:

onder de vaste leden :

— mejuffrouw **R. Steyaert** in de plaats van de heer **A. d'Alcantara** ;

onder de plaatsvervangers :

— de heer **A. d'Alcantara** in de plaats van de heer **A. Deneir**.

. . Is men het daarmee eens? (*Instemming*)
Aldus is besloten.

VRAGEN (Rgt. art. 52)

1. Mondelinge vraag van de heer F. Van Mechelen tot de Ministers van Nationale Opvoeding en van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de rechtstoestand van de docenten Neerlandistiek in het buitenland.

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Van Mechelen tot de Ministers van Nationale Opvoeding en van Nederlandse

Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de rechtstoestand van de docenten Neerlandistiek in het buitenland.

De heer F. Van Mechelen heeft het woord.

De heer F. Van Mechelen (*op het spreekgestoelte*).

Voorzitter, Minister, Dames en Heren, de rechtstoestand van de Belgische docenten Neerlandistiek in het buitenland is niet bevredigend geregeld en verhindert deze belangrijke uitstraling van de Nederlandse cultuur in de wereld.

Overigens wordt er in veel culturele verdragen de uitdrukkelijke wens uitgesproken dat er wederzijdse uitwisseling zou tot stand komen voor lectoraten taal en letteren in beide landen. Het beginsel van de reciprociteit ligt hierbij aan de grondslag. Vaak zijn het ook universiteiten, vooral in het Germaanse en Angelsaksische cultuurmilieu, die om lectoren Nederlands verzoeken richten aan onze universiteiten.

Als ik goed ben ingelicht ziet de rechtstoestand van de Belgische docenten Neerlandistiek in het buitenland eruit als volgt:

- a) een kandidaat met een academische titel en in het bezit van het aggregaat voor het hoger onderwijs, die tewerkgesteld is in het Rijksonderwijs, kan ter beschikking gesteld worden met behoud van wedde, evenwel niet langer dan de periode die belanghebbende effectief en als vastbenoemde leerkracht in het Rijksonderwijs heeft doorgebracht;
- b) een kandidaat met een academische titel en in het bezit van het aggregaat voor het hoger onderwijs, die tewerkgesteld is in een door het Rijk gesubsidieerde onderwijsinstelling, kan niet ter beschikking worden gesteld en dient als dusdanig ontslag te nemen;
- c) hetzelfde geldt voor kandidaten die tewerkgesteld zouden zijn in de privé-sector;
- d) kandidaten die al behoren tot het **wetenschappelijk** personeel van een Belgische universitaire instelling.

In het licht van de autonomie van elke universiteit beschikt de academische overheid over de macht om deze kandidaat al dan niet vrij te stellen voor een wetenschappelijke opdracht aan een buitenlandse universiteit. Ofwel stelt deze academische overheid de kandidaat ter beschikking met behoud van statuut en wedde, en dan is er helemaal geen probleem, ofwel doet zij dit zonder handhaving van zijn wedde, en dan kan het weddeprobleem van de kandidaat opgelost worden in het raam van de financiering van het cultureel verdrag met het betrokken land, zonder dat hiertoe de structurele maatregelen van wetgevende of bestuurlijke aard noodzakelijk zijn.

Voor deze personen blijven er echter moeilijkheden als zij eventueel terugkomen in verband met de regeling van hun anciënniteit, pensionering, enz.. .

Een en ander heeft voor gevolg dat twee Ministers een verantwoordelijkheid dragen en dat er uit twee begrotingen moet geput worden, naargelang van de omstandigheden.

In Nederland heeft men, sedert 1970, als ik het goed voor heb, een meer bevredigende regeling voor de docenten van Nederlandse nationaliteit in de Neerlandistiek aan buitenlandse universiteiten uitgewerkt.

Mag ik de betrokken Ministers op deze problematiek wijzen en de hoop uitspreken voor een definitieve regeling.

De uitstraling van de Nederlandse cultuur kan er maar voordeel uithalen, en dit is toch de bevoegdheid van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap. (*Applaus rechts*)

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, die mede namens de Minister van Nationale Opvoeding zal antwoorden, heeft het woord.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden) (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik dank het geachte Lid voor zijn vraag, omdat deze het ons mogelijk maakt te benadrukken hoezeer wij de internationale culturele betrekkingen als een belangrijk onderdeel van onze taak beschouwen.

Een der aspecten van de problematiek ter zake is ongetwijfeld de door het geachte Lid besproken rechtstoestand van de Belgische docenten Neerlandistiek.

Hoewel voor elk van de thans reeds meer dan 25 Belgische docenten Neerlandistiek in het buitenland telkens in concreto steeds een voor alle betrokkenen gunstige regeling werd getroffen, deel ik de mening van het geachte Lid dat een algemeen geldende regeling wenselijk ware.

Het probleem is echter bijzonder complex, niet alleen omdat er tussen de betrokkenen een grote diversiteit is in leeftijd, wetenschappelijke prestaties, academische hiërarchie (in België), universiteitsfunctie (in het buitenland), ervaring, en dies meer, maar ook omdat hierbij overleg vereist is tussen verschillende ministeriële departementen (Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur voor het statuut; Sociale Voorzorg ten aanzien van het sociaal zekerheidsregime; Buitenlandse Zaken, enz.).

Dit belet niet dat ik reeds opdracht heb gegeven om de reeds onder mijn voorganger aangevatte studie van het probleem met spoed te beëindigen.

Bij het neerleggen van een ontwerp tot regeling van het statuut van de Belgische docenten Neerlandistiek in het buitenland, zal ik er alleszins naar streven dat voor alle categorieën als een minimale zekerheid zou gelden dat na beëindiging van een full-time buitenlandse opdracht de aan de opdracht bestede tijd onder de vorm van dienstjaren in aanmerking

zou worden genomen bij overgang naar een binnenlandse openbare betrekking (onderwijs, administratie, bibliotheekwezen, enz.). In het belang van de aanwezigheid en de ontwikkeling van de Neerlandistiek aan buitenlandse universiteiten moet alleszins ook de maatregel worden opgeheven, welke geldt in het rijksonderwijs, dat iemand niet langer ter beschikking kan worden gesteld dan dat hij werkelijke dienstjaren in het buitenland heeft. Deze maatregel is wellicht op zichzelf niet onredelijk, maar brengt de continuïteit van het Nederlands onderwijs in het buitenland in gevaar.

Uitgaande van deze opvatting, die als een minimum moet worden aangezien, zal ik tegelegenertijd, na overleg met de andere betrokken collega's van de regering, een ontwerp houdende het statuut van de Belgische docenten Neerlandistiek ter goedstemming voordragen. (*Applaus op de banken van de c. v. P.*)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

2. Mondelinge vraag van de heer C. De Clercq tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de totale ontstentenis van de meest elementaire normen en criteria van rechtsbedeling voor niet-betaalde sportbeoefenaars.

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Constant De Clercq tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de totale ontstentenis van de meest elementaire normen en criteria van rechtsbedeling voor niet-betaalde sportbeoefenaars. De heer De Clercq heeft het woord.

De heer C. De Clercq (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, de nietbetaalde sportbeoefenaar, voor wie de sport een vrijetijdsbesteding is en blijft moet, naast het recht op een degelijke bescherming wat zijn vrijheid en zijn gezondheid betreft, ook kunnen beschikken over de meest elementaire normen en criteria van een rechtsbedeling.

Bepalingen als :

- de bond beschikt over de meest uitgebreide rechtsmacht,
- door de huidige reglementen te aanvaarden ontzeggen de leden zich het recht om een rechtsvordering in te stellen,
- op gerechterlijk en administratief gebied beschikt het comité over het aanzichttrekkings-, verbreekings- en beoordelingsrecht,

bewijzen overduidelijk de totale afwezigheid van enige rechtsbedeling voor de niet-betaalde sportbeoefenaar.

Is het probleem algemeen, toch heeft de uitspraak van het uitvoerend comité van de Koninklijke Belgische Atletiekbond van 25 maart 1974, waarbij

het de atleet Puttemans verboden wordt tot 31 juli 1974 deel te nemen aan meetings in het buitenland, uitzondering gemaakt voor de internationale matches waarvoor hij zou kunnen worden aangeduid, alsmede de daarbij gevolgde procedure weermom het rechtsprobleem in alle scherpheid gesteld.

Wat dient naar aanleiding van deze beslissing en procedure vastgesteld en aangeklaagd :

1. Geen recht op een openbare behandeling van de zaak, het publiek en de pers hebben geen toegang tot de zitting.
2. Het uitvoerend comité is niet onafhankelijk en niet objectief samengesteld.
3. Onvoorstelbaar, maar in beroep gaat men naar dezelfde instantie die vooreerst de sanctie uitsprak.
4. Een tuchtbeslissing wordt genomen zonder de gelegenheid te bieden enig recht van verdediging te ontwikkelen of zijn standpunt te bepalen.
5. Geen schriftelijke noch preciese mededeling van de ten laste gelegde feiten, alsmede van de redenen en de motieven die aanleiding gaven tot de sanctie.
6. Dat bepaalde leden van het uitvoerend comité van de Koninklijke Belgische Atletiekbond, zetelend in beroep, geen Nederlands kennen en dat evenmin de mogelijkheid van een vertaling bestaat.

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 10 december 1948 in haar artikel 10 zegt : „Een ieder heeft, in volledige gelijkheid, het recht dat zijn zaak billijk en openlijk wordt onderzocht door een onafhankelijke en onpartijdige rechtbank, die zal beslissen hetzij over zijn rechten en verplichtingen, hetzij over de gegrondheid van elke tegen hem gerichte beschuldiging op strafrechtelijk gebied.”

Anderzijds bepaalt het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens, goedgekeurd bij wet van 13 mei 1955 in zijn artikel 6, punt 3 :

„Een ieder, die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft ten minste de volgende rechten :

- a) onverwijld in een taal welke hij verstaat, en in bijzonderheden op de hoogte te worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging ;
- b) te beschikken over voldoende tijd en faciliteiten welke nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging ;
- c) zich zelf te verdedigen of bijstand te hebben van een raadsman naar zijn keuze, of, indien hij niet over voldoende middelen beschikt om een raadsman te bekostigen, kosteloos door een toegevoegd advocaat te kunnen worden bijgestaan, indien het belang van de rechtspraak dit eist;
- d) de getuigen à charge te ondervragen of doen ondervragen en oproepen en de ondervraging

van getuigen à decharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge;

- e) zich kosteloos te doen bijstaan door een tolk, indien hij de taal, welke ter zitting wordt gebezigd, niet verstaat of niet spreekt.”

Het Koninklijk Besluit van 5 februari 1971, houdende vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale bonden die het bevorderen van de lichamelijke opvoeding, de sportbeoefening en het openluchtlevens tot doel hebben, en van de criteria tot toekenning van werkingstoelagen aan deze bonden, bepaalt in zijn artikel 2 de voorwaarden om erkend te kunnen worden als nationale bonden en bepaalt dat de statuten en eventueel het huishoudelijk reglement door de Ministers moeten worden goedgekeurd.

Welnu, het is onaanvaardbaar dat statuten en huishoudelijk reglement worden goedgekeurd, die die aan de leden de meest elementaire rechtsbedeling weigeren en waarvan de instanties straffen kunnen uitspreken die gaan tot levenslange uitsluiting.

Onze houding moet ter zake deze zijn dat de nationale bonden die hun statuten en huishoudelijk reglement niet in overeenstemming brengen met het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens, niet langer erkend worden en derhalve ook van elke betoelaging op het Sportfonds, zoals bepaald in artikel 5 en volgende van bovengemeld Koninklijk Besluit dienen uitgesloten.

Mijn vraag aan de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden is dan ook driedubbel, namelijk :

1. Dat het uitvoerend comité van de Koninklijke Belgische Atletiekbond wordt gevraagd het aan atleet Puttemans opgelegde startverbod in het buitenland tot 30 juni 1974 op te heffen, mede omwille van het feit van de afwezigheid van de meest elementaire normen en criteria van een rechtsbedeling.
2. Dat alle statuten en eventueel huishoudelijk reglement waarvan sprake in het Koninklijk Besluit van 5 februari 1971, in artikel 2, punt 2, zouden worden onderzocht om na te gaan of zij in overeenstemming zijn met het Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens, Belgische Wet van 13 mei 1955.
In negatief geval dient de erkenning ingetrokken en de betoelaging geschorst.
3. Dat ten spoedigste de bevoegde commissie van deze Cultuurraad het voorstel van decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar, heden bij het Bureau ingediend, zou onderzoeken, ten einde aan de ganse problematiek van de niet-betaalde sportbeoefenaar, door middel van het decreet, een rechtvaardige oplossing te kunnen voorbehouden.

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

Mevrouw R. De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse aangelegenheden) (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, de vragen van het geachte Lid Senator De Clercq vestigen terecht onze aandacht op de problemen rond het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaars.

In ons land worden op dit ogenblik grote inspanningen geleverd om de sportbeoefening te laten evolueren van het passief-kijken naar het actief-meedoën.

In de laatste jaren lag het hoofdaccent van het sportbeleid op de actie „Sport voor Allen”. Het blijft een streven om iedereen, mannen en vrouwen, jong en oud, aan te zetten de sport te beoefenen. In deze opdringerige tijd waar ons het werkritme wordt opgedrongen, waar men zelfs hollen moet om tijdig aan te komen op een of andere voorstelling of tentoonstelling, wordt de lichamelijke gezondheid en fitheid een primaire levensbehoefte. Het kan geen vrijblijvende opdracht blijven, het zal een levensbelangrijke noodzaak worden: het lichaam fit te houden om arbeid en vrije tijd met heldere geest aan te kunnen.

Het is nu nog mogelijk dit belangrijk deel van onze tijd op optimale wijze in te richten. Het zou immers onaanvaardbaar zijn dat ook deze activiteit van het leven een dwangsituatie wordt. Lopen, wandelen, fietsen, zwemmen moet wél een plicht worden; een plicht echter die ons steeds aangenaam moet blijven, waarbij elke dwingende rem geweerd moet worden. Wanneer we, dank zij de volgehouden inspanning bij onze bevolking deze overtuiging meegeven zullen de kansen stijgen om in de verschillende sporttakken uitstekende, voorbeeldige sportbeoefenaars aan te brengen.

Het zijn deze sportbeoefenaars die op hun beurt hun omgeving zullen aanzetten, hun geliefkoosde sport verder te blijven beoefenen.

Ook voor deze „winners” moet het een activiteit blijven die hunzelf en hun onmiddellijke omgeving ten goede komt. Ik ben er mij wel van bewust dat in bepaalde omstandigheden deze voorwaarden niet steeds vervuld worden. Terecht kunnen een club of bond fier zijn met hun kampioen. Begrijpelijk is het dat men inspanningen doet om deze of gene atleet bij zich te houden. Het kan echter nooit ten koste van de ontplooiing van de mens-sportbeoefenaar. Ik zal in die zin, in overleg met de verantwoordelijken van de sport, een bevredigende oplossing zoeken, voor het probleem rond het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar.

Wat de konkrete vragen van het geachte Lid betreffen, verheugt het mij te kunnen mededelen dat, wat de maatregel ten opzichte van de heer Emiel Puttemans betreft, nu reeds gedeeltelijk werd

tegenoetgekomen aan de vraag tot volledige opheffing van deze beslissing. Ik kan tevens aankondigen dat ik eerlang met de betrokkenen een gesprek wil voeren om dit concrete geval te behandelen.

Ik stel eveneens vast dat Senator De Clercq deze aangelegenheid terecht niet loskoppelt van het globale probleem. Dit aangekondigde gesprek zal ons in de gelegenheid stellen in ruimer verband te onderzoeken in welke mate door alle statuten en huishoudelijke reglementen van de sportbonden deze beoogde waarborg tot volwaardige ontplooiing van de mens-sportbeoefenaar gestimuleerd wordt.

Het ligt geenzins in mijn bedoeling het op 13 mei 1971 afgesloten protocol tussen B.L.O.S.O., A.D.E.P.S. en het Belgisch Olympisch Comité dat de onderlinge betrekkingen regelt te ontcrachten. De vrijheid van organisatie moet gewaarborgd blijven. Deze vrijheid kan echter slechts dan een stimulans zijn wanneer rechten en plichten van leden en bestuur een harmonieus geheel vormen. Ik zal in dat verband, in de schoot van de Hoge Raad voor de Sport, een bijzondere commissie opdracht geven deze aangelegenheid te onderzoeken. Tenslotte: het wetgevend werk is het sluitstuk. Het is deze vergadering die na grondige studie de oplossing moet afronden. Ik sluit mij aan bij de vraag van het geacht Lid om spoedig tot de studie van het voorstel van decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaars over te gaan. De Hoge Raad voor de Sport komt nog deze week bijeen om de reeds ingezette studie verder af te werken. Ik zal deze werkzaamheden met aandacht volgen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

BEGROTINGEN

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur — met toegevoegde regeringsmededeling en beleidsnota.

Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Verkeerswezen.

— **Algemene bespreking van de samengevoegde begrotingen**

De Voorzitter. — Aan de orde is de Begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1974 — Sector Nederlandse Cultuur.

Hieraan zijn toegevoegd:

1. de Mededeling van mevrouw R. De Backer-Van Ocken, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, ter voorbereiding van de behandeling van voormeld begrotings-

ontwerp, gehouden tijdens de openbare vergadering van 21 mei jongstleden.

2. de Algemene Beleidsnota inzake Nederlandse Cultuur van de hand van de heer J. Chabert, gewezen Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden.

Ik stel aan de Raad voor één algemene bespreking te houden over het begrotingsontwerp en de hieraan toegevoegde Regeringsmededeling en Algemene Beleidsnota.

Ik stel eveneens voor, samen met die begroting, de sector Verkeerswezen te behandelen.

De heer J. Chabert, Minister van Verkeerswezen, is verhinderd en laat zich vervangen door zijn collega hier aanwezig. Hij zal echter tijdens onze volgende vergadering op de betogen die hem aanbelangen antwoorden.

Ik stel voor dat wij eerst de verslaggevers auteurs van de verschillende deelverslagen en de verslaggever auteur van het eindverslag over de begroting Nederlandse Cultuur horen, evenals de verslaggevers auteurs van het deelverslagen over de begroting Verkeerswezen en de verslaggever auteur van het eindverslag over de begroting Verkeerswezen.

Daarna zal ik het woord verlenen aan Mevrouw de Minister en aan de ingeschreven sprekers.

Wij zouden dan, nadat zoveel mogelijk sprekers, zijn gehoord, onze werkzaamheden van vandaag besluiten en tijdens onze eerstvolgende vergadering op 18 juni eerstkomende de algemene bespreking voortzetten met onder meer de antwoorden van de betrokken ministers en de replieken van de leden. De artikelsgewijze bespreking en de naamstemmingen over de behandelde begrotingsontwerpen van decreet zouden eveneens tijdens de eerstvolgende vergadering plaatshebben.

Kan de Raad zich met deze schikkingen verenigen? (*Instemming*)

De algemene beraadslaging is geopend.

De heer Diegenant, verslaggever, heeft het woord.

De heer A. Diegenant (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, ik breng u het verslag uit namens de commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport aan de commissie voor de begroting.

Uw commissie heeft op 16 januari 1974 een eerste maal de kredieten besproken.

De toenmalige Minister van Nederlandse Cultuur heeft in een inleidende uiteenzetting zijn beleid toegelicht.

De belangrijkste gedachten ervan zijn hieronder samengevat :

- inzake volksoontwikkeling nemen sinds enkele jaren de behoeften op het stuk van de voortdurende vorming toe ;
- onder cultuur moet niet alleen de kunst, de letteren, de muziek, enz. worden verstaan, want de cultuur omvat ook het leven van iedere dag;

- daar cultuur het werk is van iedere burger en iedere mens, moet de overheid geen bepaalde cultuur opdringen maar moet zij de inspanningen van de sociaal-culturele verenigingen steunen;
- deze verenigingen moeten hun degelijkheid en hun actief bestaan bewijzen; daarom moeten zij één jaar wachten op subsidiëring;
- in 1974 zal getracht worden door middel van een decreet een stevige rechtsgrond aan het vormingswerk te geven; uiteraard werd met dit ontworpen decreet geen rekening gehouden in de begroting ;
- er werd besloten de toelagen voor plaatselijke culturele verenigingen te verminderen, daar het om heel kleine bedragen gaat, waarvan de uitkering meer administratieve kosten meebrengt dan er toelagen worden verleend;
- er moet vooral in mensen geïnvesteerd worden; derhalve moeten er meer kredieten worden uitgetrokken voor de kadervorming;
- de rol van de culturele werkers kan moeilijk overschat worden.

Door de leden werden vragen gesteld en bemerkingen gemaakt over de volgende onderwerpen :

- waarom vielen de toelagen ten bate van de vakantiecentra weg?
- waarom werd een bijzonder krediet voor educatieve T.V. uitgetrokken?
- waarom ontvangen de Europahuizen, die een Europese vorming aan de schoolgaande jeugd verschaffen, geen toelagen?
- het plaatselijk cultureel werk zou verplicht door de gemeenten gesubsidieerd moeten worden; de plaatselijke besturen zouden over de daartoe nodige gelden moeten beschikken; de gemeenten moeten toelagen verlenen doch zonder discriminatie ;
- het is beter in activiteiten te investeren zowel voor het jeugdwerk als voor de volwassenenvorming dan toelagen te verlenen aan de topapparaten van de grote verenigingen; wellicht zijn de personeelsuitgaven te hoog en de activiteitsuitgaven te laag;
- de culturele centra moeten geen cultuurpaleizen maar trefcentra zijn;
- welke is de juiste juridische en financiële toestand van B.L.O.S.O.?
- is een integratie mogelijk van de sportinfrastructuur en de culturele infrastructuur?
- de sport voor gehandicapten moet gesteund worden.

Een tweede gedachtenwisseling vond plaats op 21 mei 1974 in tegenwoordigheid van de nieuwe Minister van Nederlandse Cultuur. Deze kondigde de indiening van een reeks amendementen aan.

Zij hebben onder meer betrekking op :

- de volksontwikkeling en de kadervorming;
- het opstellen van een vijfjarenplan voor het jeugdbeleid.

De Minister kondigt de oprichting aan van een Fonds voor Volksontwikkeling.

Een lid vroeg naar de bestemming van de verhoogde taxatie van de weddenschappen op paardenwedrennen. De Minister antwoordde dat dit bedrag groot 80 miljoen F gestort wordt aan het Nationaal Sportfonds. Een lid pleitte voor een grotere financiële inspanning ten behoeve van de sportcentra.

Verskillende leden vroegen naar de stand van zaken wat de oprichting van culturele centra betreft, waarvoor reeds een aanvraag werd ingediend. Zij wensten ook te vernemen welke bedragen reeds aan de gemeenten uitgekeerd werden. De Minister beloofde deze inlichtingen te verstrekken.

Een lid informeerde naar de toelage voor het Belgisch-Olympisch Comité; hij wenste namelijk de precieze bestemming van dit geld te kennen. De Minister zou de zaak laten onderzoeken. (*Applaus rechts*)

De Voorzitter. — De heer Vankeirsbilck, verslaggever, heeft het woord.

De heer E. Vankeirsbilck (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Geachte Collega's, ik breng hier verslag uit namens de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.

Uw Commissie heeft op 15 januari 1974 een onderzoek gewijd aan de artikelen van de Begroting van de Culturele Zaken, Sector Nederlandse Cultuur, die tot haar bevoegdheid behoren.

Verskillende leden hebben belangstelling voor de driejaarlijkse Staatsprijzen voor de Nederlandse Letterkunde (grote Staatsprijs voor een schrijverscarrière ; poëzie ; proza ; toneelletterkunde ; kritiek en essay ; jeugdliteratuur).

Wat de tegemoetkomingen aan schrijvers betreft, worden toelagen verleend door het Nationaal Fonds voor de Letterkunde en door de Minister op advies van een door hem benoemde Commissie voor de Nederlandstalige Letterkunde. Een lid vindt deze tweevoudige toekenning, autonoom en ministerieel, gelukkig om verstarring te vermijden. Nieuwe tendensen moeten ook aan bod kunnen komen.

De Minister deelt verder mede dat het Nationaal Fonds voor de Letterkunde een unitair karakter heeft en verdubbeling wordt overwogen. Het Vlaamse Fonds zou dan door de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde beheerd worden.

Graag zou de Minister tegemoetkomen aan de verzuchtingen van de schrijvers om hen beslissingen te laten inzake toekenning van toelagen en beurzen,

maar dergelijk systeem mag toch niet ontaarden tot corporatisme en favoritisme.

Een lid stelt de vraag of er criteria zijn die de toekenning van deze toelagen en beurzen beheersen en of zij door de betrokkenen gekend zijn. De Minister antwoordt dat er wel degelijk criteria bestaan, hoewel zij heel soepel zijn. De schrijvers zijn van deze criteria op de hoogte.

In verband met de door het Departement aangekochte tijdschriften deelt de Minister mede dat zij ter beschikking worden gesteld van onderwijsinrichtingen, van lectoraten in het buitenland, van openbare bibliotheken.

Wat de sociale hulp gelden aan letterkundigen of hun weduwen betreft, beklemtoont de Minister dat het werkelijk gaat om gelden voor kiese individuele sociale gevallen. Het gaat ter zake om kleine bedragen.

Een lid pleit voor een correcter taalgebruik in de overheidssector. De Minister wijst in dit verband op het aanstellen van een taalraadsman en op de subsidiëring van de verenigingen ter bevordering van een beschaafde omgangstaal.

Verskillende leden dringen ten slotte aan op meer samenwerking met Nederland. De Minister beaamt dit maar wijst op de grote moeilijkheden ter zake. Overleg met Nederland omtrent een initiatief inzake open universiteit is thans aan de orde. (*Applaus rechts*)

De Voorzitter. — Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, verslaggever, heeft het woord.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, uw Commissie voor onderwijs heeft de begroting Culturele Zaken — sector Nederlandse Cultuur besproken, meer bepaald de tak kunstonderwijs.

De Minister van Nederlandse Cultuur heeft hierover in de commissievergadering de volgende uiteenzetting gehouden :

Het kunstonderwijs, dat in onze welvaartstaat en in deze tijd van steeds toenemende vrije tijd en van groeiende culturele belangstelling, een voornamelijk taak te vervullen heeft, kent een buitengewone bloei. De grote belangstelling voor dit kunstonderwijs, die zich in de loop van de jongste jaren manifesteert bij de bevolking — vooral bij de jeugd en bij de overheden, heeft een gevoelige uitbreiding van dit onderwijs met zich gebracht. Deze expansie heeft tot gevolg een aanzienlijke stijging van het aantal leerlingen : 30 000 studenten in 1965 — 90 000 in 1974, alsmede een vermeerdering van het aantal scholen. Het kunstonderwijs is onvervangbaar verbonden met de culturele promotie van harmonies, koren, toneelkringen, opleiding van kunstenaars en kunsttentoonstellingen. Zelfs de beroepsopleiding (bv. in de Conservatoria) is volledig geïntegreerd in het

kunstleven (concerten) en kan er niet van losge-
maakt worden.

In het kunstonderwijs onderscheidt men onderwijs met beperkt leerplan of naschools onderwijs en onderwijs met volledig leerplan of dagonderwijs.

Het kunstonderwijs met beperkt leerplan — muziek-
scholen, muziekacademies en scholen voor beel-
dende kunsten — telt voorbereidende, lagere en
secundaire afdelingen.

Dit onderwijs stuurt enerzijds aan op het vormen van amateuristische kunstbeoefenaars en op zinvolle kunstinitiatie met het oog op een pedagogisch verantwoorde vrijetijdsbesteding.

Anderzijds voorziet het in een opening naar het hoger kunstonderwijs met het oog op het vormen van creatieve en uitvoerende kunstenaars.

Het kunstonderwijs met volledig leerplan van het hoger secundair niveau, de zgn. „Kunsthumaniora”, zijn uiteindelijk een werkelijkheid geworden. In elke provincie bestaat minstens één afdeling kunsthumaniora beeldende kunsten.

Op 1 september 1972 startte bij elke van onze drie Koninklijke Muziekconservatoria een hogere secundaire afdeling — richting muziek (de zgn. kunsthumaniora).

Gezien de bijval en de noodzakelijkheid van deze afdelingen wordt overwogen ook in de andere provinciën gelijkaardige afdelingen op te richten.

Het Lemmensinstituut te Leuven is met dezelfde afdeling reeds van wal gestoken op 1 september 1971.

In de kunsthumaniora, met algemene en artistieke opleiding, wordt een pre-professionele opleiding gegeven, die direct voorbereidt op het hoger kunst-
onderwijs. Het einddiploma geeft eveneens toegang tot alle vormen van het hoger onderwijs in het raam van de wetgeving op de omnivalentie van de diploma's.

Deze cyclus moet bovendien een belangrijke schakel zijn in de verhoging van de algemene vorming en de status van de kunstenaar en van de leraar.

De inspectie van de algemene vakken valt onder de bevoegdheid van de Minister van Nationale Opvoeding. Gehoopt wordt dat een wederkerigheid tot stand zal komen wat de artistieke vakken in het algemeen vormend onderwijs aangaat.

Wat het hoger kunstonderwijs betreft mogen wij ons, naast het befaamd Lemmensinstituut, verheugen in het bezit van drie bloeiende Koninklijke Muziekconservatoria en een reeks hogere scholen voor beeldende kunsten, met daarnaast het Hoger Instituut voor Bouwkunst en Stedebouw en het Hoger Instituut voor Dramatische Kunst met zijn afdelingen Toneelspeelkunst en Kleinkunst.

In afwachting dat de „School voor Poppenspel” te Mechelen, die reeds internationale faam heeft verworven, in het hoger kunstonderwijs kan opgenomen worden, wordt op de begroting 1974 een speciale toelage van 600 000 F uitgetrokken.

Te betreuren is dat de vrije Sint-Lucasinstututen bij het Departement van Nationale Opvoeding blijven

hangen, met al de nadelige gevolgen die daaraan verbonden zijn. Wij hopen dat zij spoedig zullen overgeheveld worden naar het kunstonderwijs.

Daar wij thans mogen bevestigen dat de kunstscholen over het Nederlandse taalgebied zodanig zijn gespreid dat aan de grootste demografische behoeften is voldaan, hebben wij ons voorgenomen bijzondere zorg te wijden aan de rationalisatie, aan de kwaliteit van het kunstonderwijs, aan de vorming van de leraars en aan de noodzakelijke herstructurering in die takken van het kunstonderwijs waar deze herstructurering nog niet is gebeurd, namelijk in het muziekonderwijs.

Drie belangrijke experimenten zijn gaande :

- een, in de Rijksmuziekacademie te Antwerpen, waar een methode wordt beproefd om de lessen in notenleer aantrekkelijker en efficiënter te maken ;
- een, in de Stedelijke Muziekacademie van Turnhout, waar de Suzuki-methode wordt toegepast. Dit is een muziekinitiatie vanaf jeugdige leeftijd;
- een in de Rijksmuziekacademie te Anderlecht, waar kinderen van 6 tot 8 jaar in de muziek worden ingewijd.

De nadruk moet gelegd worden op het grote belang van de pedagogische afdeling die bij elk Koninklijk Muziekconservatorium werd opgericht met het oog op de vorming van de toekomstige leraars van onze muziekscholen.

Ik hoop dat in samenwerking met de Minister van Nationale Opvoeding aan de afgestudeerden van de Koninklijke Muziekconservatoria de gelegenheid zal geboden worden in deze pedagogische afdeling een diploma te behalen dat hun in staat stelt te onderwijzen in het secundair onderwijs.

Ingevolge de wet van 19 juli 1971 tot regeling van de structuur van het secundair onderwijs en de wet van 7 juli 1970 tot regeling van de structuur van het hoger onderwijs moet het muziekonderwijs belangrijke structuurwijzigingen ondergaan. Dit is voornamelijk het geval voor de Koninklijke **Muziekconservatoria**. Daaraan werken sedert geruime tijd verschillende werkgroepen wier taak weldra ten einde loopt. Wij hopen met de nieuwe structuren te kunnen starten vanaf het schooljaar 1975-1976.

Samen met de herstructurering wordt er gewerkt aan de wet op het hoger kunstonderwijs, die moet getroffen worden ingevolge artikel 16, §2, van de wet van 7 juli 1970.

Het ligt voor de hand dat de hogere kunstinstituten in grote trekken eenzelfde structuur zullen vertonen als de andere instituten en dat zij zullen geklasseerd worden in opleidingen van het korte en het lange type. Over de erkenning van de architectuurstudiën als opleidingsvorm van het lange type is nagenoeg iedereen het eens. Ik hoop dat deze wet spoedig zal worden goedgekeurd.

Als algemeen principe dient gesteld, dat in elke tak van de menselijke activiteit en van het onderwijs het

hoogste niveau moet kunnen worden bereikt. Het begrip „universitair niveau” mag niet worden beperkt tot het strikt intellectueel terrein, maar dient te worden aanvaard onder meer voor de artistieke opleiding.

Er werden geen bijzondere opmerkingen door de leden van de commissie naar voren gebracht.

(*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

De Voorzitter. — De heer Joseph Daems, verslaggever heeft het woord.

De heer Joseph Daems. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar mijn verslag.

De Voorzitter. — De heer François Blancquaert, verslaggever, heeft het woord.

De heer F. Blancquaert. — Mijnheer de Voorzitter, ik verwijs naar mijn verslag.

De Voorzitter. — De heer Verleysen, verslaggever, heeft het woord.

De heer W. Verleysen (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, mag ik mijn uiteenzetting aanvangen met mijn dank uit te drukken aan al de rapporteurs omdat zij zo vriendelijk geweest zijn hier zelf hun verslag toe te lichten.

Tevens wens ik het Rekenhof te danken voor zijn verstrekte hulp waardoor wij in de mogelijkheid werden gesteld de begroting, naar haar waarachtigheid van cijfers, te onderzoeken.

Dank ook aan de gewezen Minister van Nederlandse Cultuur voor de beleidsnota die hij te onzer beschikking heeft gesteld en die voor ons de wandeling doorheen de begroting tot een waar genoegen heeft gemaakt. Het is dan ook aan de Cultuurraad, vandaag van deze wandeling gebruik makend, om in deze mooie tuin van de cultuurautonomie te grasduinen en te zorgen dat er mooie bloemen worden geplant.

De heer W. Geldolf. — U bent snel tevreden !

De heer W. Verleysen. — Mijnheer Geldolf, ik ben tevreden als ik mag werken en ik hoop dat u hetzelfde zegt.

Ter voorbereiding van deze vergadering werd ons inderdaad een overvloed van documenten ter hand gesteld. Gedurende de Pinksterdagen hebben wij van deze documenten kunnen kennis nemen en hebben wij er tal van onvermoede mogelijkheden voor de cultuurautonomie in ontdekt, mogelijkheden die in het verslag van de Minister reeds werden aangestipt.

Het commissiewerk is terug te vinden in de verscheidene nauwkeurige verslagen. Toch willen wij nog even de verschillende uitzichten van deze begroting samenvatten.

In verband met de culturele promotie en het culturele patrimonium had de heer Adriaensens een verslag klaargemaakt. Ingevolge opdrachten in het buitenland verkeert hij evenwel in de onmogelijkheid dit verslag toe te lichten.

Dit verslag bevat de bekommernissen van de commissieleden, bekommernissen die kunnen worden samengevat in zes punten :

1. Hoever staat het met het ontwerp-decreet in verband met de monumentenzorg?
2. Hoever staat het met de uitvoering van de Cultuurpactwet?
3. De inventarisatie van waardevolle orgels en van het windmolenpatrimonium.
4. De zorg voor de betoelaging van het Kunsthistorisch Instituut, van de verenigingen van toondichters, van de opera's, van het tijdschrift „Ons Erfdeel” en van de professionele toneelgezelschappen.
5. Aandacht werd gevraagd voor het krediet — en zijn toereikendheid werd in vraag gesteld — voor de aankoop van hedendaagse beeldhouwwerken.
6. Er werd aangedrongen op de aanleg van een indoor-atletiekpiste.
7. Tenslotte vroeg men een decreet voor de Hoge Raad voor de Dramatische Kunst.

De commissie taalwetgeving taalbescherming waarvoor onze Collega Vankeirsbilck verslag heeft uitgebracht, vraagt de regering werk te maken van de splitsing van het Nationaal Fonds voor de Letterkunde. Dit unitair lichaam zou moeten ontubdeld worden en niet verdubbeld, zoals foutief in het verslag gedrukt werd, in een Nederlandstalige en Franstalige sectie. De Vlaamse sectie zou onder de verantwoordelijkheid van de Koninklijke Academie voor de Nederlandse Taal- en Letterkunde dienen gebracht te worden.

Het feit dat de criteria voor de toekenning van de beurzen aan de gegadigden bekend zijn werd een zin en uiting van een democratisch beleid genoemd. Er werd aangedrongen op een correcter taalgebruik in de overheidsdiensten.

Er werd een lans gebroken om de samenwerking met Nederland te intensiveren.

Collega Diegenant heeft, namens de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport, zoëven gewezen op de belangrijke aspecten die daar aan bod gekomen zijn.

Wij kunnen daarbij aanstippen :

- de belangstelling voor de sport voor de gehandicapten,
- de echte zin van de cultuurcentra, die geen cultuurpaleizen maar trefpunten van de culturele werking moeten zijn,
- de aandacht voor de kadervorming in onze vormingsorganisatie.

Deze aandacht werd door de regering beantwoord door een amendement dat werd ingediend en waardoor de kredieten voor de kadervorming met 15 miljoen verhoogd werden.

In verband met het jeugdbeleid en de noodzakelijkheid een jeugdbeleid op lange termijn te voeren en te plannen heeft de regering, bij middel van een amendement, een krediet van 200 000 frank voorgesteld voor het opstellen van een vijfjarenplan voor het jeugdbeleid.

Belangstelling werd ook getoond voor de wijze waarop het Belgisch Olympisch Comité zijn toelagen gebruikt en door de Minister werd de aankondiging gedaan van de oprichting van een Fonds voor de Volksontwikkeling.

Op het gebied van kunstonderwijs heeft Mevrouw D'Hondt ons een prachtig relaas gegeven over de inhoud van het kunstonderwijs en heeft zij zich verheugd over de groei van de bestaande initiatieven en instituten op gebied van muziek, beeldende kunsten, bouwkunst en dramatische kunsten. Zij heeft de spijt van de commissie uitgedrukt over het feit dat het Sint-Lucasinstituut nog steeds niet onder Nederlandse Cultuur ressorteert en heeft het actieplan van de Minister toegelicht in verband met het toekomstig beleid inzake kunstonderwijs.

Belangrijk was eveneens het experiment op gebied van de notenleer te Antwerpen, de muziekinitiatie te Turnhout en de muziekbeleving voor kinderen van 6 tot 8 jaar te Anderlecht.

In verband met het kunstonderwijs waren er eveneens opmerkingen vanwege het Rekenhof. Het Rekenhof heeft bij het onderzoek van de cijfers vastgesteld dat deze onvoldoende zullen zijn om de verplichte uitgaven te dekken. De Minister heeft daarop in de commissie geantwoord dat die tekorten bij middel van aanvullingskredieten in de loop van het jaar zullen geregeld worden.

De commissie voor radio en televisie, heeft drie vergaderingen besteed aan de bespreking van de uitzichten van de begroting.

De bespreking, zoals uit het verslag bleek, was zeer uitgebreid. Het verslag beslaat niet minder dan 12 bladzijden.

Wij hebben uit dit verslag als belangrijkste elementen genoteerd :

- Vooreerst de zorg voor de evolutie van de kabeltelevisie, waar de aandacht gevraagd werd voor het feit dat onze actuele voorsprong op andere landen het grote gevaar inhoudt dat wij binnen enkele jaren achterop zouden geraken. Vandaar de noodzakelijkheid de evolutie ter zake van nabij te volgen.
- Ook was uw Commissie van oordeel dat experimenten op het gebied van de lokale T.V.-distributie de moeite waard zijn om ondernomen te worden.

- Er werd eveneens aangedrongen opdat het nieuwe omroepdecreet zo spoedig mogelijk in **behandeling** zou worden genomen en de minister heeft dat ook beloofd.

- Er werd ook op gewezen dat de radio reeds een gedeconcentreerd beleid voert op het gebied van concerten en dat er op dat gebied uitwisseling van programma's met het buitenland bestaat. Voor de T.V. is de gedragslijn: kwaliteit in alle opzichten met het doel de kijkers naar een aktiever en rijker leven te leiden.

- In deze bespreking werd vooral de aandacht gevraagd :

- voor de budgettaire weerslag van het nieuwe omroepstatuut;

- voor de cumulatie van het artistiek personeel bij de radio en de T.V.;

- voor de weerslag van de weddeaanpassing voor het artistiek personeel in de B.R.T.;

- voor het personeel van de opera's en van de schouwburgen ;

- voor het geweld op de T.V. en de belangstelling voor de marginale gebeurtenissen;

- voor de indeling van de zendtijd voor de gedifferentieerde rubrieksoorten en tenslotte

- voor de kijk- en luisterdichtheid in Vlaanderen voor de Nederlandse Omroepstichting.

Deze langdurige discussie werd besloten met de belofte dat de nieuwe omroepwet zo spoedig mogelijk in bespreking zal gebracht worden.

De vraag in verband met de vergoeding voor representatiekosten werd eveneens beantwoord. Er werd gezegd dat deze niet gebeuren op forfaitaire basis, maar aan de hand van verantwoordingsstukken.

Het laatste deel van het verslag, in verband met de begroting zelf, geeft u de gelegenheid kennis te nemen van een paar antwoorden die door de Minister gegeven werden met betrekking tot het statuut van het B.L.O.S.O. en met de stand van de uitrusting van de culturele centra. Ik wil u niet vermoeien met die cijfers. Toch wensen wij aan te stippen dat de verklaringen van de Minister geruststellend waren wat betreft de Opera van Gent.

Wat de bouw van het Koninklijk Musiekconservatorium te Antwerpen aangaat, heeft de Minister verklaard dat er geen vastleggingskredieten konden uitgetrokken worden omdat dit niet meer nodig was. Het blijkt inderdaad dat jaren geleden deze kredieten vastgelegd werden en dat in de presentatie van onze begroting slechts de vastleggingskredieten voor 1974 worden weergegeven, alsmede de kredieten van het onmiddellijk voorgaande jaar. Vandaar dat deze kredieten niet hernomen werden in de vastleggingskredieten en vandaar ook het verschil tussen de Vastleggings- en ordonnanceringskredieten, dat op die manier verklaard en gerechtvaardigd wordt.

In verband met de begrotingswijziging en de kredietwijziging wensen wij de aandacht te vestigen op een drukfout die in het verslag geslopen is, namelijk op

bladzijde 8, waar wij verantwoordden dat 25 miljoen onder artikel 52.2, bestemd voor herstelling van gerangschikte private gebouwen en monumenten, overgedragen wordt naar de buitengewone begroting. De tekst is door zijn beknoptheid foutief geworden. De bedoeling is dat de opdracht, de financiering, van deze toelage voortaan zou geschieden via de buitengewone begroting. Dat werd inderdaad door de begrotingswijziging aan de kredieten in de buitengewone begroting toegevoegd door het instellen van een nieuw artikel 51.1, met dezelfde bestemming en een vermindering van het krediet bij artikel 71.1 op de buitengewone begroting, waardoor deze eveneens dezelfde eindcijfers heeft.

De 25 miljoen die uitgespaard worden op het krediet 52.2 worden dan besteed, zoals we reeds daarstraks hebben aangekondigd :

- 12,5 miljoen voor de kadervorming;
- 12 miljoen voor de aankoop van machines, meubilair en allerhande materieel met of zonder bemiddeling van het Centraal Bureau van de Benodigheden.

Op deze wijze zijn de verschillende kredietwijzigingen binnen de gewone begroting en ook binnen de buitengewone begroting in evenwicht en in eenklank met de Culturele Dotaties en stellen wij dan ook voor de begroting, zoals zij geamendeerd uit de commissie is gekomen, goed te keuren. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse aangelegenheden heeft het woord.

Mevrouw De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur) (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, mijn voorganger was er bijna in geslaagd de begrotingsorthodoxie in ere te herstellen. De Cultuurraad had inderdaad in december een aanvang genomen met de bespreking van de begroting Cultuur 1974.

Waarschijnlijk was deze begroting reeds gestemd, indien de regeringscrisis en de ontbinding van de Kamers dit werk niet hadden onderbroken.

Wij wensen vooreerst onze dank te betuigen aan de commissies van de Cultuurraad die de begroting, door mijn voorganger opgesteld, ernstig en toch in een vlot tempo hebben besproken. Wij zijn vooral de verslaggevers van de verschillende commissies en de heer Verleysen, verslaggever van de centrale commissie voor begroting, erkentelijk voor hun verslag.

De heer Chabert had voor de Cultuurraad een uitvoerig document voorbereid waarvan ikzelf met aandacht kennis heb genomen. Het document biedt een brede verantwoording van de wijze waarop het cultuurbeleid wordt gevoerd en waarmee ik mijn ideeën daaromtrent grotelijks kan identificeren.

Wij zijn hem dankbaar dat wij ons op dit voortreffelijk werkstuk kunnen baseren. Wij werden vooral

getroffen door één gedachte — en de auteur moge het ons ten goede houden dat wij zijn inleiding van 42 bladzijden beperken tot deze éne gedachte — omdat het ons een uitspraak lijkt die de uitdaging verduidelijkt waaraan de cultuurzorg vandaag moet beantwoorden.

De heer Chabert stelde dat: „de sociale zekerheid moet worden aangevuld door een recht op culturele promotie, op intellectuele en culturele verrijking, op levenskwaliteit en op een zinvolle tijdsbesteding en levensvervulling, die niet alleen tot de vrije tijd beperkt is”.

Ik vind dit een modern uitgangspunt voor een actueel cultuurbeleid.

In een eerste vergadering van deze Raad hebben wij zelf getracht een referentiekader te schetsen van het cultuurbeleid zoals wij het zien. Wij zagen dit referentiekader als een vierhoek: „Informatie, inspraak, medebeheer en zelfontplooiing”.

In deze vergadering zullen wij, als inleiding tot het debat, de concrete aspecten van het beleid verduidelijken tegen de achtergrond van de budgettaire voorzieningen.

U zult ons veroorloven niet alle sectoren even grondig te ontleden. Wij verwijzen hiervoor naar de beleidsnota van mijn voorganger.

Voorafgaandelijk wensen wij enkele algemene opmerkingen te maken in verband met de financiering van het cultuurbeleid.

Mijn voorgangers hebben bij herhaling de beperktheid van de financiële middelen voor de cultuurzorg moeten onderstrepen.

Dit jaar is het niet veel beter.

Verschiedende culturele belangengroepen hebben daar terecht de aandacht op gevestigd.

Men kan het als een tekort aanzien dat de culturele gemeenschappen niet eigenmachtig de hoegrootheid van hun culturele kredieten kunnen bepalen.

Een financiële autonomie zou het wetgevende en administratieve zelfbeheer op cultureel gebied kunnen vervolmaken.

In afwachting daarvan heeft de regering kennis gekregen van het verslag dat het Rekenhof heeft uitgebracht. Het Rekenhof heeft er op gewezen dat verschillende kredietposten in de unitaire begrotingen een culturele bestemming hebben in de zin als aangeduid door artikel 59bis van de Grondwet en derhalve naar de culturele dotaties zouden moeten overgeheveld worden. De regering zal daar bij de voorbereiding van de begroting 1975 voor waken. In de voorbije maanden is er in de kringen van het volkswontwikkelingswerk grote ongerustheid ontstaan in verband met de beperkte financiële middelen.

Wij hebben om hieraan tegemoet te komen enkele amendementen neergelegd, waardoor de kredieten voor toelagen aan socio-culturele verenigingen met 15 miljoen kunnen vermeerderd worden. De compensatie van kredieten is mogelijk geworden door de financiering van de monumenten-restauratie op de buitengewone begroting.

In tegenstelling met wat door sommige leden in de commissie werd gevreesd, komt de overheveling van kredieten niet ten nadele van een sportpromotie.

Het tegendeel is waar: door de gelukkige maatregel, onder de vorige regering genomen, zal het Nationaal Sportfonds dit jaar ruim 160 miljoen méér putten uit de verhoogde taxatie van de weddenschappen. Méér dan 90 miljoen zal ten goede komen aan de sportpromotie in het Vlaamse land.

Met vereende krachten overigens zal ook in het komende jaar door het bestuur van het B.L.O.S.O., de Hoge Raad voor de Sport en de Sportclubs de promotie van sport en lichamelijke opvoeding worden ondernomen.

Op enkele jaren is ons land — en het Vlaamse land op de eerste plaats — aan de spits komen te staan van de „Sport-voor-allen” — beweging.

Het „sneeuwbaaleffect” van de Sportbiënnales gaat verder. De gemeentebesturen hebben hun taak in verband met de uitbouw van een gemeentelijke infrastructuur goed begrepen: onze gemeenten zijn tientallen sportinstallaties en zwembaden rijker geworden.

De overheveling van de kredieten voor subsidiering van gemeentelijke sportinfrastructuur van het Ministerie van Volksgezondheid naar de Nederlandse cultuur heeft zijn beslag gekregen.

Door een concentratie van de financiële middelen voor investeringen is het mogelijk geworden een meer verantwoorde planning van de sportinfrastructuur te maken.

Wij hebben zoëven een pluim op de hoed van vele gemeentebesturen gestoken in verband met de sportpromotie en de verbetering van de infrastructuur.

Wij vinden dit een gelukkige stap in de richting van een verantwoorde decentralisatie van de cultuurbevordering.

Immers het Rijk kan en mag niet alles naar zich toetrekken.

Mijn achtbare voorganger de heer Van Elslande heeft bij herhaling een thesis verdedigd die ons even dierbaar is.

De nationale overheid dient zaken van nationaal belang aan te moedigen en financieel te steunen, de provinciale overheid zaken van regionaal belang, en de lokale overheid dient plaatselijke initiatieven te behartigen.

Wij willen ons hier niet inlaten met het moeilijke probleem van de gemeentelijke financiën. Toch lijkt het ons weinig doeltreffend dat de nationale overheid, zijnde het ministerie van Nederlandse Cultuur, haar financiële middelen versnipperd onder duizend-en-één lokale verenigingen, sportclubs en speelpleinen ten koste van de volwaardige ondersteuning van nationaal overkoepelende culturele initiatieven en instellingen.

Op dit ogenblik is het niet anders mogelijk. Deficitaire gemeenten kunnen geen toelagen uitkeren en er rijzen zelfs constitutionele bezwaren tegen het

opleggen bij decreet van financiële verplichtingen aan gedecentraliseerde besturen.

Dit zal de regering ertoe nopen de procedure van de resolutie in te roepen voor het betrekken van gemeenten en provincies in de medefinanciering van bijvoorbeeld de openbare bibliotheken en de erkende schouwburgen. De ontwerpen van decreet zijn hiertoe hetzij reeds in bespreking of zullen spoedig worden neergelegd.

Het is ons bekend dat vooral in grote steden bezwaren worden geuit tegen de zware financiële lasten die op enkele steden rusten in het deficit van de grote kunstgezelschappen zoals orkesten en opera's.

Om dezelfde logica als wij hierboven hebben gehuldigd, menen wij, dat tegenover kunstinstellingen die een nationale functie vervullen, de nationale overheid ook meer financiële verantwoordelijkheid op zich moet nemen. Als het Nationaal Orkest van België en de Koninklijke Muntshouwburg rijksinstellingen zijn — zij het met medebeheer en met medefinanciering van de stad Brussel — dan geloven wij dat de grote Vlaamse steden Antwerpen en Gent er dezelfde redenering kunnen op nahouden ten aanzien van de „Philharmonie van Antwerpen” en de Opera's van Antwerpen en Gent. Wij nemen ons voor daar straks nog uitvoeriger op terug te komen.

Anderzijds zouden gemeenten en provincies het lokaal verenigingsleven, de jeugdhuizen en de plaatselijke socio-culturele initiatieven op meer afdoende wijze moeten helpen.

Immers, in het huidig financieel onevenwichtig bestek dreigen de zo noodzakelijke activiteiten ten bate van de voortdurende vorming, de volksoontwikkeling, de amateuristische kunstbevordering en het vrije jeugdwerk het financieel „gelag” van de andere grote culturele sectoren te betalen. Het wettelijk geregementeerde kunstonderwijs slurpt elk jaar meer dan de helft van de begrotingspot op. De gesyndiceerde kunstgezelschappen eisen met man en macht hun rechtmatige en regelmatige sociale programmatie op. De sport is zo gelukkig over een eigen inkomspotje te beschikken en, omdat Julius Caesar reeds wist hoe graag de Belgen dobbelen, tuisen en wedden, zal dit jaar het Nationaal Sportfonds met ruim 160 miljoen worden gestijfd.

In dat financieel gedrum zit het volksoontwikkelingswerk letterlijk en figuurlijk aan de grond. Instellingen dienden hun deuren te sluiten. Wij zullen de prioritaire aandacht van de Cultuurraad vragen voor de decreten die de financiering van de volksoontwikkeling en het jeugdwerk wettelijk moeten beveiligen.

Bovendien zullen wij ervoor moeten waken dat een te juridische interpretatie van het Cultuurpact voor gevolg zou hebben dat, bij ontstentenis van decreten, de toelagen aan deze organisaties niet uitkeerbaar zouden zijn.

Bij herhaling onderstrepen wij ons voornemen om het Cultuurpact zo naar de geest als naar de letter uit te voeren.

Vorige week werd het Cultuurpactdecreet afgekondigd. Wij hebben de Voorzitter van de Cultuurraad gevraagd de Nederlandstalige leden van de Cultuurpactcommissie onverwijld door deze vergadering te doen verkiezen. Met respect voor de regels van de culturele autonomie, hopen wij dat de Franse Cultuurraad door een gelijkaardig decreet zijn voorstellen moge bevestigen dit nationale pact te eerbiedigen.

De heer J. Van Elewyck. — Nu wordt het interessant !

Mevr. H. De Backer-Van Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden). — De Regering heeft in haar programma de oprichting aangekondigd van twee fondsen voor volksopleiding. Deze financiële fondsen moeten het vormingswerk democratiseren zoals destijds het Schoolpact het onderwijs heeft gedemocratiseerd.

Democratisering van vorming en onderwijs is een sociale weldaad. Maar het is slechts een halve waarheid, wanneer men de democratisering van de kennis beperkt tot deze helft van de maatschappij die aan de rechterkant van „de curve van Gauss ” zit. De psychologen mogen ons deze vergelijking vergeven. Een halve waarheid is meestal een hele leugen.

Ook deze jongeren die zich intellectueel of sociaal niet „de luxe van het gedemocratiseerde onderwijs” hebben kunnen veroorloven wachten op hun sociale en culturele promotie.

Hun wensen benaderen niet eens het miljard, laat staan de 100 miljard die het onderwijs in dit land voor zich opeist.

Om die reden maakt de Regering zich zorgen over het gebrek aan rendement van het systeem van het zogenaamd „uurkrediet ”.

Zij zal een algemeen overleg organiseren tussen alle betrokken departementen om de gerechtmatigde opmerkingen van de organisaties van jonge werknemers ernstig te onderzoeken en spoedig tegenvoorstellen te formuleren. Verleden vrijdag is trouwens een samenwerking aangekondigd tussen alle departementen waar het problemen betreft die de jeugd aangaan. Waar het zulke problemen betreft zullen de Ministers, die de jeugd onder hun bevoegdheid hebben, steeds worden geraadpleegd.

De culturele behoeften zijn op enkele jaren verviervoudigd. Men verwacht zowat alles van het departement van cultuur.

Sinds het leefmilieu zijn kop heeft opgestoken worden het historisch erfgoed, de historische stadskernen, het architecturaal patrimonium als een ideaal levensmilieu erkend.

Een campagne voor het behoud ervan zal een zeepbel worden indien wij niet onze verbeelding prikkelen om nieuwe, creatieve procedures te vinden zowel op financieel als op administratief gebied om de achterstand van jaren inzake restauratiepolitiek in te lopen. Nu het monumentenjaar voor de deur staat, vragen wij ons af, vrijblijvend natuurlijk, of het niet nuttig

zou zijn een intercommunale voor historische steden tot stand te brengen om deze nood te verhelpen.

De heer Bob Cools. -Deze wordt over veertien dagen opgericht, dat weet u toch, Mevrouw de Minister!

Mevrouw H. De Backer-Van' Ocken (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden). — Dat zal me veel genoegen doen.

„Koken kost geld ”. Vrouwen werden zelden betaald om het te weten en toch weten zij het meer dan ooit.

Misschien is daardoor mijn betoog eerder een noodkreet dan een toelichting geworden.

Wij zijn niet van mening dat de kreet van de inflatie op de eerste plaats op de culturele sector van toepassing is.

Door een ernstig cultuurbeleid wordt de mens aangezet tot een zinnvoller vrijetijdsbesteding; zinvolle vrije tijd is veelal synoniem van persoonlijke creativiteit ; het schakelt de machine uit ; het machinale tijdverdrijf; de nutteloze consumptie.

Het gaat niet op een andere groei aan te bevelen en enthousiast te zwaaien met de teksten van de heer **Mansholt** of van de Club van Rome en een andere groei, de facto, in de koude te laten staan.

Ik wil nu even handelen over de prioriteiten in de sector voortdurende vorming en leetuurvoorziening. Het belang van de openbare leetuurvoorziening voor de permanente vorming kan niet voldoende worden beklemtoond. Daarom willen wij het ontwerp van decreet betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk zo vlug mogelijk goedgekeurd zien. Met dit decreet wil de regering een eigentijds en rationeel gestructureerde bibliotheekinfrastructuur voor het land uitwerken.

Wij hopen dat het deze keer de goede wordt! Hierbij beogen wij een zo goed mogelijke samenwerking tussen de verschillende instellingen. Wij opteren voor het intern pluralisme binnen de gemeenschappelijke bibliotheken, maar wij menen eveneens dat op het terrein van audio-visuele media en **leetuurvoorziening** een degelijke werking van verschillende instellingen een bijkomende waarborg is voor de pluralistische uitbouw van deze gemeenschapsvoorziening. Het vrij initiatief is voldoende levenskrachtig en levert een onvervangbare bijdrage tot de openbare leetuurvoorziening; daarom zijn wij van oordeel dat de vrije bibliotheken op een aangepaste hulp recht blijven hebben.

Een tweede aspect van de socio-culturele infrastructuur slaat op de uitvoering van het decreet op de weddetoelagen aan de cultuurfunctionarissen in de culturele centra. Ofschoon dit decreet in werking treedt op 1 januari 1974 wordt de uitvoering hiervan bemoeilijkt door het ontbreken van een decreet op de gemeentelijke culturele raden. Deze culturele raden moeten immers betrokken worden bij het beheer van de culturele centra, willen zij in aanmerking komen voor de weddetoelage. Ook zullen wij

ongetwijfeld de nodige hoge raden en het adviescollege samenstellen, die over de uitvoering van het decreet op de culturele centra een wettelijk voorzien advies moeten geven.

Uiteraard wensen wij hierbij de schikkingen van het cultuurpact na te leven. Om hieraan gevolg te geven hebben wij de Raad van State om advies gevraagd. Op 21 mei 1974 onderstreepten wij dat één van de doelstellingen van het cultuurbeleid moet zijn de bevordering van de inspraak en de participatie van alle burgers op alle terreinen van het menselijk samenleven. Op korte termijn willen wij reeds uitdrukking geven aan deze inspraakmogelijkheid. Daarom ook beklemtonen wij het ontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van de gemeentelijke culturele raden. Dit ontwerp werd reeds besproken in de nieuwe commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.

Dit decreet is verder belangrijk omdat het een concrete uitvoering is van het Cultuurpact, dat in artikel 6 bepaalt dat elke overheid, elke erkende representatieve vereniging en alle ideologische en filosofische strekkingen moet betrekken bij de voorbereiding en de uitvoering van het cultuurbeleid. Ook op nationaal vlak willen wij komen tot aangepaste overleg- en adviesstructuren. De Hoge Raad voor de Volksopleiding moet opnieuw worden samengesteld, waarbij wij zowel met het Cultuurpact willen rekening houden als met de verscheidenheid van werksoorten binnen het culturele vormingswerk. In het kader van deze inspraak en participatie willen wij ook wijzen op de noodzaak van een decreet dat de toelagen zal regelen 'aan de verenigingen voor socio-cultuurbeleid.

De culturele decreten, vooral die welke in uitvoering van het Cultuurpact dienen uitgevaardigd, zullen onze prioritaire aandacht genieten.

Zoals in de regeringsverklaring staat willen wij het cultuurbeleid voortbouwen op de democratisering, de sociale culturele begeleiding en de voortdurende vorming. Wij denken concreet aan een decreet tot regeling van de geldelijke tussenkomst van het Rijk in het sociaal-cultureel vormingswerk voor volwassenen in verenigingsverband, aan een decreet op het sociaal-cultureel vormingswerk voor instellingen van cursuswerk en aan een decreet voor instellingen van samenlevingsopbouw.

In deze decreten hechten wij het meeste belang aan de professionalisering van het vormings- en ontwikkelingswerk en willen wij derhalve vooral investeren in mensen opdat meer professionele en deskundige medewerkers borg staan voor de levenskansen en voor een kwaliteitsverhoging van het sociaal-culturele werk in ons land.

De regeringsverklaring heeft steunmaatregelen voor de meest aangepaste initiatieven in het vooruitzicht gesteld. Zo denken wij o.m. aan een aangepast project voor de derde leeftijd opdat onze bejaarden op een ruimere wijze zouden kunnen participeren aan de vormingskansen en de culturele verworvenheden

van de samenleving. Mijn voorganger nam in deze zin een uitstekend initiatief via een „65 + pas”. Dit initiatief kent een bijzonder groot succes en wij hopen het verder te kunnen uitwerken.

Zoals wij reeds zegden is de prioritaire bekommernis van de regering gericht naar voortdurende vorming, vooral dan van diegenen die de geringste maatschappelijke kansen hebben gekregen.

Daarom zal werk gemaakt worden van de oprichting van een „Fonds voor Volksopleiding”.

Het lijkt ons aangewezen dat dit Fonds zich zou richten tot deze bevolkingscategorieën die het minst van de sociaal-culturele welvaart profiteren : de werknemers uit alle beroepen, maar ook de thuiswerkende jonge moeders, waarvoor men kan denken aan de organisatie van ochtendseminaries op ogenblikken dat voor hun kinderen passende verzorging is georganiseerd.

Vrouwen de mogelijkheid geven zowel op professioneel als op algemeen vormend vlak zich te bekwalen door bijscholing, herscholing of door andere vormingsmiddelen moet een van onze eerste bekommernissen zijn, zodat zij op elk ogenblik in staat zullen zijn in te schakelen in het sociaal-culturele of het economische leven. Dit zal beslist bij deze vrouwen het gevoel wegwerken „en marge” te staan.

Bovendien zal dit ten goede komen aan een wederzijds begrip in het gezin en aan de vermenselijking van de maatschappij naar buiten.

Een ander probleem is de jeugdzorg.

Het jeugdbeleid kan er niet alleen op berekend zijn alle jongeren in hun jong-zijn te bevestigen en hiertoe alle voorzieningen te scheppen; het moet hen ook oriënteren op de maatschappij van morgen in al haar aspecten.

Het lijkt ons noodzakelijk dat alle jeugdmaatregelen over alle leeftijdscategorieën en in alle levenssituaties, op mekaar inspelen en aanvullend werken.

Onze jeugd- en jongerenbewegingen en in het bijzonder de service- en adviescentra moeten in staat gesteld worden hun informatie- en dienstverlenende functie in de beste omstandigheden te kunnen vervullen.

Zoals in mijn algemene inleiding in deze vergadering meegedeeld, heb ik als één der peilers van het **cultuurbeleid** het medebeheer genoemd.

In de jeugdsector is dit medebeheer een feit. Men kan niet anders dan bewondering opbrengen voor de talrijke vrijwillige jeugdverantwoordelijken die met inzet en entoesiasme dag na dag de verantwoordelijkheid dragen voor de hun toegewezen jongeren.

Alle bewegingen, groeperingen, centra, worden door de jongeren zelf beheerd. Het zal ons een allereerste plicht zijn er voor te zorgen dat deze verantwoordelijken degelijke vormingskansen krijgen. Wij hebben reeds opdracht gegeven deze problematiek grondig te bestuderen om te komen tot een initiatief, waarbij wij als overheid in afspraak met de verschillende jeugdgroeperingen de vorming van de kaders realiseren.

Wij leggen bewust de nadruk op deze twee elementen in het jeugdbeleid omdat ze naar onze mening de basis vormen van een waarachtig jeugdbeleid. De Regering zal in de nodige coördinatie voorzien tussen andere departementen en dit voor alle overheidsmaatregelen die de jeugd en de jongeren aanbelangen. De cultuurraad staat anderzijds voor een onmiddellijke praktische opdracht. Het ontwerp van decreet tot regeling van de erkenning en subsidiëring van de jeugdgroeperingen hebben wij opnieuw ingediend.

Het belang van dit decreet zal niemand ontgaan. Wij zijn ervan overtuigd dat dit decreet met de grootste aandacht in de commissie permanente vorming zal worden behandeld.

Wat de prioriteiten in de sector van de kunsten betreft moet bij een bespreking van de begroting noodzakelijkerwijze een onderscheid worden gemaakt tussen de problemen die rijzen in verband met de „scheppende kunstenaars” en de „uitvoerende kunstenaars” en hiermee samenhangend de problemen waarmee de artistieke gezelschappen, of wat men zou kunnen noemen „kunstinstituten” te kampen hebben.

De orkesten, de opera- en balletgezelschappen, vergen ieder jaar een steeds groeiende overheidsbevoelaging, zowel vanwege de ondergeschikte besturen als vanwege het Rijk, om hun exploitatietekort te dekken.

Eenzijds is er immers een gewilde democratiseringspolitiek vanwege de overheid om ook deze kunstvorm voor een groot publiek toegankelijk te houden.

Anderzijds wordt men ook in deze sector geconfronteerd met de sterk stijgende loonkosten, die onvermijdelijk verbonden zijn met de stijging van de levensduurte. Het Rijk heeft de jongste jaren een bijzondere inspanning gedaan om het sociaal statuut van het artistiek personeel te verbeteren en aan te passen aan het statuut van het personeel in de parastatale artistieke gezelschappen. Het is inderdaad niet meer dan sociaal rechtvaardig dat de uitvoerende kunstenaars een sociaal statuut wordt gegarandeerd dat, ongeacht de inrichtende macht van de instelling, hetzelfde is voor alle gezelschappen.

Voor 1974 onderzoekt de Regering de passende maatregelen om de sociale programmatie voor de orkesten en operagezelschappen veilig te stellen. Dat betekent niet dat, wil men aan de financiële moeilijkheden een afdoende oplossing geven, het volstaat ieder jaar de subsidiëring alleen maar op te voeren. Er moet ook getracht worden de financiële en artistieke middelen maximaal aan te wenden, ten einde de kwaliteit te waarborgen.

Daarom herhalen wij onze zienswijze dat deze doelstelling slechts kan worden gerealiseerd indien men opteert voor een concentratie van het operapotentieel in Vlaanderen. Het ligt in onze bedoeling hieromtrent spoedig besprekingen aan te vatten tussen de verscheidene subsidiërende en inrichtende overheden.

Misschien bestaat de oplossing in het parastataal maken zowel van de Philharmonie als van de bovenbouw van de opera.

Ook de sector van de dramatische kunsten heeft te kampen met grote exploitatietekorten. De vigerende reglementering verleent tot op heden aan de gesubsidieerde instellingen geen enkel recht en geen enkele waarborg. Het lijkt geen twijfel dat de voornaamste slachtoffers ook hier het artistiek personeel is.

Het ligt derhalve in mijn bedoeling een ontwerp van decreet in te dienen, ten einde de werkingstoelagen en personeelsuitgaven van de erkende toneelgezelschappen op wettelijke basis te regelen.

Een bijzonder probleem vormt het statuut van de scheppende kunstenaars.

Het kan alleen maar gelukkig worden genoemd dat men er zich vooral de jongste jaren van bewust is geworden dat ook de scheppende kunstenaars, omwille van de eigen taak die zij in onze samenleving vervullen, recht hebben op een behoorlijke vergoeding voor hun arbeid.

Het is voor de overheid een plicht om de kunstenaars de mogelijkheden en de faciliteiten te verlenen om hun eigen rol in deze samenleving te vervullen.

De overheid heeft zich in het verleden aan deze verplichting niet onttrokken. De welhaast klassieke wijze waarop de overheid haar verplichting te na kwam, wordt nu meer en meer ter discussie gesteld.

Op dit ogenblik wordt echter meer dan inspraak, door de betrokken kunstenaarsmilieus, het beheer zelf over de overheidsgelden opgeëist.

Aan de eisen van de kunstenaars kan tegemoet worden gekomen door de voorstellen tot oprichting van verschillende fondsen, o.m. in de sector van de letterkunde, de film en de beeldende kunsten.

Bij het vooropstellen van dergelijke oplossingen moet mijns inziens de overheid eerst en vooral rekening houden met de sociale functie van de kunst. Het gevaar is inderdaad niet denkbeeldig dat de gevestigde kunstenaars op een corporatistische wijze gaan oordelen over hun kandidaat-collega's. Vooral moet worden vermeden dat de kunstenaars op deze manier nog meer geïsoleerd raken van de rest van de gemeenschap.

Een tweede aspect waarmee dient rekening te worden gehouden is de controlebaarheid. Er moet verantwoording worden afgelegd; er moet beroep kunnen worden aangetekend bij de gemeenschap of haar vertegenwoordigers. Behoort het niet tot het wezen zelf van de democratie dat verantwoording wordt afgelegd voor wat met gemeenschapsgelden gebeurt?

Het is dan ook mijn betrachting voor deze problemen een oplossing te zoeken, die zowel aan de wensen van de kunstenaars als aan de verplichtingen van de overheid beantwoordt en in die geest voorstellen te doen aan het Cultuurparlement.

Dat waren enkele van onze bekommernissen, wij wachten nu op de uwe. *(Applaus op de banken van de meerderheid)*

De Voorzitter. — De heer Boel heeft het woord.

De heer H. Boel (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, met belangstelling heb ik kennis genomen van de Mededeling van de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden ter voorbereiding van de bespreking van de Begroting 1974 van Nederlandse Cultuur.

Mevrouw de Minister, u zult het met mij eens zijn dat de tekst van uw mededeling bezwaarlijk als een preciese toelichting kan beschouwd worden van het cultuurbeleid dat u wenst te voeren. U heeft deze algemene opmerking trouwens zelf bij voorbaat ondervangen door te stellen dat het hier slechts een „referentiekader” betrof waarin u de concrete maatregelen wenst te plaatsen.

Ik veronderstel dat u desalniettemin toch reeds enig idee heeft aangaande de praktische beleidsopties die ten grondslag liggen aan deze concrete maatregelen, te meer daar, naar u zelf zegt en schrijft, uw korte aanwezigheid op het cultuurdepartement u reeds geleerd heeft dat selectie en prioriteiten noodzakelijk zijn.

Het is dan ook naar mijn bescheiden mening van het hoogste belang dat deze achtbare vergadering met meer duidelijkheid zou geïnformeerd worden over uw intenties ter zake.

Voor wat mijzelf aangaat, zal ik er mij toe beperken te informeren naar uw inzichten betreffende bepaalde aspecten van de permanente vorming en het openbaar bibliotheekwezen.

1. Inzake permanente vorming kondigt u met verwijzing naar de Regeringsverklaring de oprichting aan van een Fonds voor Volksopleiding.

In verband hiermede heeft u trouwens in de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport de inschrijving met een symbolische frank van een begrotingspost voor dit Fonds voorgesteld.

Mevrouw de Minister, wij zijn uiteraard principieel niet gekant tegen de oprichting van een dergelijk Fonds. U zult het ons evenwel niet ten kwade duiden dat wij symboliek en politiek liefst als niet met elkaar te verwarren domeinen beschouwen, en derhalve graag van u zouden vernemen welke de praktische opdracht zou zijn van een eventueel Fonds voor Volksontwikkeling.

Nog steeds in verband met de permanente vorming wens ik van de gelegenheid gebruik te maken te wijzen op een opvallende lacune in de Regeringsverklaring. Wij hebben inderdaad, met enige verbazing trouwens, de afwezigheid moeten vaststellen in deze Regeringsverklaring van enige intentie betreffende de oprichting van een open universiteit.

Mevrouw de Minister, u zegt het zelf in uw mededeling, en ik citeer: „Wie de maatschappij wil hervormen, moet met informatie en onderwijs beginnen.” Welnu, ik ben de mening toegedaan, samen met vele andere leden naar ik vermoed, dat de open universi-

teit een van de beste middelen is om het hoger onderwijs waarachtig te democratiseren.

Aangezien de Regering op dit stuk in gebreke blijft, heb ik in de Cultuurraad een voorstel van decreet ingediend dat ertoe strekt een open universiteit op te richten.

Ik ben benieuwd of naar aanleiding van de bespreking van dit voorstel in de Commissie voor onderwijs, de politieke vrienden van de Minister door hun positieve benadering van mijn voorstel van decreet, achter de verklaring van hun Minister zullen staan.

2. In verband met de bespreking in de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium van het ontwerp van decreet betreffende het Nederlandstalige openbare bibliotheekwerk, zou ik de Minister er willen op wijzen dat door de huidige tekst van het ontwerp de bestaande verzuiling in de sector van de lectuurvoorziening niet alleen wordt gehandhaafd maar zelfs wettelijk geïnstitutionaliseerd wordt.

De gevolgen van een dergelijke politiek die ik als kortzichtig en als een aanfluiting van de meest elementaire principes van een modern management zou willen bestempelen, deze gevolgen, Mevrouw de Minister, vormen een onoverkomelijke hinderpaal voor de uitbouw van een moderne bibliotheekstructuur.

De verzuiling subsidiëren betekent immers in de praktijk :

- 1° de ongezonde concurrentiestrijd tussen vrije en openbare bibliotheken aanwakkeren;
- 2° de moeizaam op gang komende fusies tussen vrije en openbare bibliotheken op gemeentelijk vlak afremmen ;
- 3° de oprichting van pluralistische **gemeenschapsbibliotheken** verhinderen in gemeenten waar thans alleen vrije katholieke bibliotheken bestaan zodat de vrijzinnige lezer op uitsluitend katholiek georiënteerde bibliotheken aangewezen blijft ;
- 4° dat het geld van de gemeenschap in grote mate wordt aangewend voor een culturele **infrastructure** die zich hoofdzakelijk richt tot deelgroepen van de bevolking.

Mevrouw de Minister, u heeft cultuur vergeleken met — en ik citeer — „een voedselpakket van elke dag, dat evenwichtig dient te worden samengesteld en aangepast aan elke mens.” Ik laat het aan de cultuurfilosofen over een waarde-oordeel te vellen over deze alleszins nogal rauw-materialistische definitie die u beweert uit het nuchter huishoudelijk leven te hebben afgeleid.

Maar dan zou ik er toch alleszins willen op wijzen dat u als Minister van Nederlandse Cultuur de verantwoordelijkheid draagt er voor te waken dat bepaalde bevolkingsgroepen met een door U samengesteld voedselpakket niet langzaam door cultuurhonger zouden verkwijnen.

5° Tenslotte zou ik nog de aandacht willen vestigen op het feit dat ook belangrijke **bibliotheekdeskundigen** en culturele organisaties de bezwaren die ik heb opgeworpen, onderschrijven.

Ik zal er mij toe beperken enkele van de vele gelijk-luidende stellingnamen die destijds naar aanleiding van het ontwerp van decreet van Minister Van Mechelen werden geuit, in herinnering te brengen :

1. G. Schmook:

„Mijn vrees is dat men thans weer gaat consolideren wat bestaat — een versnippering met veel geld — zodanig dat wij weer niet zouden komen waar de Scandinaven nu al staan. Wij moeten alle lof toekennen aan hen die totnogtoe voor de verspreiding van de lectuur hebben gewerkt. Maar wij hebben een nieuwe structuur nodig.”

2. Nationaal Bibliotheekfonds :

„Een nieuwe bibliotheekstructuur is dringend nodig, maar in deze structuur dient de voorkeur gegeven aan de gemeenschapsbibliotheek, met de overheid als inrichtende macht om aldus de grootst mogelijke inzet van middelen te krijgen en waarborgen van objectiviteit. Het ontwerp van decreet van Minister Van Mechelen en het voorstel van decreet van senator De Bondt worden afgewezen daar hierin de verzuiling van het openbaar bibliotheekwezen wettelijk wordt geïnstitutionaliseerd, een versnippering van middelen en mogelijkheden wordt in de hand gewerkt en een ernstige hinderpaal wordt ingebouwd om te komen tot openbare bibliotheken voor en door de gemeenschap.”

3. Willemsfonds :

„Het Willemsfonds eist een bijzondere en onmiddellijke inspanning voor een modern en openbaar bibliotheekwezen, geleid door de overheid.”

De heer F. De Bondt. — U zou beter mijn voorstel van decreet eens lezen.

De heer H. Boel. — In geen geval kan een apartheidspolitiek aanvaard worden, met verschillende ideologische bibliotheeknetten naar het model van de bestaande onderwijsnetten.

De heer J. Ramaekers. — Hij wordt met de dag fanatieker.

De heer H. Boel. — Dergelijke standpunten werden niet alleen buiten, maar ook binnen de Cultuurraad ingenomen.

In de bevoegde Commissie, waar de bespreking van het bibliotheekontwerp reeds begonnen was, werden talrijke amendementen ingediend door vertegenwoordigers zowel van de V.U., de P.V.V. als van de B.S.P., die alle de inrichting van een efficiënt, modern en pluralistisch openbaar bibliotheekwezen beoogden.

Ik ben ervan overtuigd dat de indieners van deze amendementen hun visie zullen blijven handhaven en aldus het bewijs zullen leveren het algemeen belang boven de wisselvalligheid van toevallige regeringsformaties te plaatsen.

Zo kom ik dan tot het laatste punt van mijn betoog, een punt dat betrekking heeft op de bevordering van de kunstspreading en op de verspreiding en uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur in het buitenland.

Mevrouw de Minister, in verband hiermede heb ik aan uw voorganger twee schriftelijke vragen gesteld, die ik met uw instemming graag ter kennis zou willen brengen van deze achtbare vergadering.

Beide vragen heb ik gesteld op 15 januari 1974. De eerste vraag heeft betrekking op de „Toelagen voor de organisatie van tentoonstellingen in het buitenland en voor buitenlandse deelneming aan tentoonstellingen in België” en handelt over een krediet van 2 miljoen dat voorkomt in de functionele begroting van Nederlandse Cultuur 1974 (stuk nr. 4 (1973-1974 • nr. 2) — pagina 21, punt 92. Ik vroeg aan de heer minister :

1. Welke formaliteiten dienen vervuld voor het aanvragen van een toelage voor het organiseren van een schilderkunsttentoonstelling in het buitenland door de betrokken kunstenaar?
2. Op basis van welke criteria de betoelaging van een dergelijk initiatief gebeurt?
3. Indien er desangående een advies- en/of selectiecommissie bestaat, hoe deze commissie wordt samengesteld, evenals de namen van de leden die er momenteel deel van uitmaken?
4. De lijst van de schilders die in 1971, 1972 en 1973 een dergelijke toelage toegewezen kregen?

In zijn antwoord schreef de Minister: „De formaliteiten en criteria in verband met de gebeurlijke toekenning van het nieuwe krediet worden momenteel onderzocht”. Wij zijn thans ongeveer vijf maanden later en ik heb nog steeds geen verder antwoord gekregen.

De tweede vraag betreft een krediet van 1 600 000 F voor beurzen aan beeldende kunstenaars. Ook hier vroeg ik aan de Minister:

1. Welke formaliteiten een jonge schilder dient te vervullen bij het aanvragen van een dergelijke beurs?
2. Welke criteria van toepassing zijn bij het toekennen van een beurs?
3. Of er ter zake een advies- of selectiecommissie bestaat en zo ja, op welke wijze deze commissie wordt samengesteld en welke de namen zijn van de commissieleden op dit ogenblik?
4. De lijst van de schilders die in 1971, 1972 en 1973 een beurs hebben ontvangen?

Ik kreeg onmiddellijk het volgende antwoord : „De gegevens ter beantwoording van de vraag van het

geachte lid werden aangevraagd". Ze zijn waarschijnlijk nog altijd aangevraagd want ik heb na vijf maanden niet het minste antwoord meer gekregen.

Mevrouw de Minister, ik verwijs eens te meer naar uw mededeling, waar u de informatie vooropstelt als één van de vier hoekstenen van het begrip „democratisering van de cultuur”, met het verzoek op de voormelde vragen een afdoend antwoord te willen verstrekken.

Uit bevoegde kringen werd mij inderdaad herhaaldelijk gewezen op het feit dat het toekennen van reisbeurzen aan beeldende kunstenaars voor kritiek vatbaar is, in die zin dat het voor sommige kunstenaars een koud kunstje blijkt te zijn meerdere keren van dergelijke beurzen te genieten, terwijl andere belangstellenden steeds met een kluitje in het riet worden gestuurd. Hopelijk zullen uw antwoorden enige klaarheid brengen aangaande de eventuele gegrondheid van deze kritiek.

Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, ik zou mijn betoog willen beëindigen met een algemene opmerking. Men heeft vaak gewezen op het feit dat de scherpe tegenstellingen die in Kamer en Senaat om communautaire of andere redenen tot uiting komen, in de Cultuurraad in veel mindere mate aan bod komen, omwille van de gehechtheid van alle Vlamingen aan de grote gedachte van de culturele autonomie.

Indien deze verheugende vaststelling tot op heden een realiteit was, dan was dit ongetwijfeld het resultaat van de soepele houding van de fracties voor alle aangelegenheden die de werking van de Cultuurraad aanbelangen.

Het is niet zonder enige spijt dat wij de jongste tijd moeten vaststellen dat er een reëel gevaar dreigt te ontstaan dat hierin verandering zou komen omwille van de gewijzigde machtsverhoudingen in de schoot van de Raad.

Ik doe dan ook een oproep tot alle Leden zich hierover te willen bezinnen, dit met het oog op de verdere bloei en uitbouw van de culturele autonomie. *(Applaus op de socialistische banken)*

De Voorzitter. — De heer Coppieters heeft het woord.

De heer M. Coppieters *(op het spreekgestoelte)*. — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, geachte collega's, in de twee mededelingen die wij reeds van Mevrouw de Minister hebben mogen aanhoren is een accentverschuiving waar te nemen in de zin van een vermindering van het element vrijetijdsbesteding en een breder willen omvatten van de hele vorming.

Mijn voorafgaande vragen zijn politieke vragen gericht aan deze regering. Welke omvang zal de sector onderwijs hebben in de begroting 1975?

De heer J. Van Elewyck. — Die begroting gaat u mee opstellen.

De heer M. Coppieters. — Dat is helemaal niet zeker. Buiten het Schoolpact, wat tot de materie van het Schoolpact behoort en de structuren van het onderwijs, is het de mening, zelfs in de kringen van de Raad van State en van het Rekenhof, dat het onderwijs in zijn geheel behoort tot de bevoegdheid van deze Cultuurraad.

Mevrouw de Minister, ik stel de vraag aan u, doch zij is gericht aan de ganse regering: wordt de begroting van 1975 in deze zin voorbereid? Zo u dat werkelijk wil doen dan is het de hoogste tijd in de begrotingstechniek heel wat te ventileren.

Mijn tweede vraag heeft betrekking op de Cultuurpactcommissie. Rond deze kwestie is een stilte ontstaan. Het schijnt dat dit te wijten is aan onze kandidaatstelling. Hieraan moet echter een einde komen want deze stilte is hypocriet.

Wij hebben inderdaad een hoger cultuurambtenaar voorgesteld. Mag ik er u echter op wijzen dat de andere partijen leden van hoge raden hebben voorgesteld die wel rechtstreeks beslissingsrecht hebben. Deze stilte is des te verwonderlijker daar er, hoewel het probleem verwezen werd naar de commissie van overleg, hier met geen woord wordt gerept over wat gebeurt in de Conseil Culturel. Daar is men nog helemaal niet aan een Cultuurpactcommissie toe. Ik stel de vraag of wij soms afhangen van de Conseil Culturel, met andere woorden; wordt de Cultuurpactcommissie hier voorlopig begraven omdat de Conseil Culturel geen Cultuurpactcommissie benoemt?

Derde vraag: in verband met het probleem van de benoemingen bepaalt artikel 20 van de Cultuurpactwet dat alle benoemingen in het cultureel domein de weerspiegeling moeten zijn van alle strekkingen. Dat is tot nog toe niet het geval. Ik vraag hoe die benoemingen zullen gebeuren, niet enkel voor de Hoge Raden, maar ook voor de benoeming van de leidende ambtenaren. Wanneer wordt artikel 20 van de Cultuurpactwet onder ogen genomen?

Mevrouw de Minister, in uw mededeling las ik op pagina 2 de beschouwingen over de vormingskansen „voor vele mannen en vrouwen, jonge arbeiders en arbeidsters in onze consumptiemaatschappij” enzoverder. Ik kom hier terug op het probleem van de uurekredieten, verkeerd genoemd kredieturen. Welk standpunt wordt ter zake ingenomen? Het aanvechtbare standpunt van het Verbond der Belgische Ondernemingen of het standpunt dat werkelijk uitgaat van zeer brede voorzieningen voor de massa van onze arbeidende jonge mensen. Er moet klaarheid komen op dit punt! Het is niet omdat de miljarden niet werden besteed bij gebrek aan informatie en aan ruimte van het toepassingsveld dat wij nu plots heel deze zaak moeten afbreken zoals sommige heren die hier gelukkig nog niets te zeggen hebben — dat deden. Ik hoop dat het Cultuurbeleid niet wordt bepaald door het Verbond der Belgische Ondernemingen maar door de Cultuurraad van de Nederlandse Cultuurgemeenschap.

Wanneer ik op bladzijde 3 van uw mededeling lees, Mevrouw de Minister, : „Wie de maatschappij wil hervormen, moet met informatie en onderwijs beginnen”, vraag ik mij af welke plaats dit onderwijs in deze Cultuurraad zal krijgen. Hierbij moet ik zijdelings reageren op wat één van de verslaggevers heeft gezegd over het probleem van het kunstonderwijs dat blijkbaar plots helemaal apart in het geheel wordt geplaatst. Ik maak voorbehoud ten aanzien van die passus in het verslag en ik vraag u, Mevrouw de Minister, het probleem van het kunstonderwijs niet te beperken tot de St.-Lucasscholen, waarvan ik een oud-lesgever ben, want dit zou geen goede manier van benaderen zijn.

De fundamentele vraag die wij moeten oplossen en die men niet mag losmaken alleen voor bepaalde architectuur- of kunstscholen, is de vraag waar het hoger onderwijs met algemeen leerplan — dagonderwijs — bijhoort. Als wij beginnen met het maken van een onderverdeling voor de kunst, waarom dan ook niet de technische ingenierus onderbrengen bij Tewerkstelling en Arbeid bijvoorbeeld. Is het werkelijk de bedoeling deze weg op te gaan? Het is niet omdat een groep scholen zich minder gelukkig voelt in een bepaald departement, dat wij die gewoon moeten losmaken en alleen nog maar spreken over St.-Lucasscholen. Mijn vraag aan deze regering is dan ook waar dit hoger kunstonderwijs met volledig leerplan aangehecht zal worden, waar het zijn beleid zal krijgen en waartoe het ten slotte zal behoren.

Voor de bibliotheken voeg ik eraan toe, aansluitend bij een vraag die opgeworpen werd door de geachte Collega Boel, dat onze groep trouw blijft aan de ingediende amendementen omdat wij inderdaad menen dat het bibliotheekwezen het ideale en ook het rechtvaardige terrein is voor een pluralistische visie. Op bladzijde 3 van uw mededeling, Mevrouw de Minister, lees ik verder : „De regeringsverklaring heeft aan deze prioriteit een concrete vorm gegeven door de voorgestelde oprichting van een „Fonds voor Volksopleiding”.

Ik weet niet wat u daar juist mee bedoelt, Mevrouw de Minister, maar dit kan heel belangrijk zijn. Eén zaak zou ik duidelijk willen stellen, namelijk dat van deze oprichting maar sprake kan zijn bij een in werking getreden Cultuurpact, met een bestaande Cultuurpactcommissie en met de regels zoals die zijn vastgelegd in het Cultuurpact. In geen geval zou, zoals wij in dit parlement, zeker op onderwijsgebied nogal eens meemaken, gewerkt kunnen worden met voorafnemingen op het hetgeen in de grote verklaringen wordt gezegd. Ik wil eerst de concretisering van het Cultuurpact zien en daarna kunnen al deze instellingen werken volgens de geest en volgens de letter van het Cultuurpact.

De heer J. Van Elewyck. — Volledig akkoord.

De heer M. Coppieters. — Vooraleer te spreken over de deelbegroting Verkeerswezen wens ik de Minister van Cultuur enkele vragen te stellen in verband met

het spoedeisend karakter van sommige decreten. Ik zou van Mevrouw de Minister graag vernemen hoever het staat met het decreet op de subsidiëring van het socio-cultureel vormingswerk in verenigingsverband; met het decreet op de subsidiëring van de amateuristische kunstbeoefening. Mevrouw de Minister, uw beschouwingen zijn verheven en vaag. Ondertussen moeten de betrokkenen en de verenigingen echter leven; daar ligt het probleem. Wij denken hierbij aan toneelgroepen, fanfares, harmonies en dies meer die wachten op zulk subsidiëring-decreet. Hoever staat het met de subsidiëring van vormingswerk in cursusverband? Dit is het hele probleem van de volkshogescholen. Men heeft de mond vol over de open universiteit, maar men zou er goed aan doen te zorgen voor subsidiëring van degenen die al jarenlang aan open universiteit doen, soms beter dan sommige academici.

Hoever staat het met het decreet over de samenlevingsopbouw, met de twee bijzonder belangrijke aspecten, het landelijke en het stedelijk aspect.

Wat wij in het verleden gekregen hebben, soms met dank en soms met minder dank, is een nogal prestigieuze cultuurpolitiek. Ik weet dat u de mening deelt dat wij geen cultuurpaleizen behoeven maar heel eenvoudige gemeenschapshuizen voor landelijk opbouwwerk en voor stedelijk buurtwerk.

Ik stel U een concrete vraag: Hoe zal dat gaan? Hoe worden de toekomstige begrotingen verdeeld? Wat is het deel voor deze prestigieuze centra? Wat is het deel voor de gewone gemeenschapshuizen?

Ik vraag aan de Regering, in haar geheel, een beetje te rationaliseren.

Bij de fusieplannen van Binnenlandse Zaken, wat hun weerslag op gemeentelijk onderwijs, waarvan honderden gebouwen zo oud en versleten zijn dat er nu beslissingen moeten worden genomen, stel ik mij de vraag of het niet mogelijk is een regering met verbeelding en met dynamisme aan het werk te zien, die deze gebouwen multifunctioneel zou maken, èn voor het gemeenschapshuis, èn voor de wijkchooltjes, èn voor het buurtwerk, zonder daaraan aparte beslissingen en gelden te moeten besteden.

Mevrouw de Minister, wij verwachten dat u werk zult maken van de vernieuwing van de Hoge Raden en dat deze vernieuwing zal gebeuren naar de geest en de letter van het Cultuurpact.

Ziedaar dus de beschouwingen bij uw mededeling. Het tweede deel van mijn betoog gaat over de deelbegroting voor Verkeerswezen.

Het is een tussenkomst die weinig of geen verband houdt met deze zeer bescheiden deelbegroting zelf, maar wel met enkele fundamentele vragen omtrent het verkeersbeleid in ons hedendaags cultuurpatroon. Het zijn bedenkingen, Mevrouw de Minister, die ten andere ook het domein van Openbare Werken en Ruimtelijke Ordening bestrijken.

Met de huidige gegevens van een vrij ordeloze, vernippelde bebouwing, aan de ene kant, en van een

absoluut onvoldoend aantrekkelijk openbaar vervoer aan de andere kant, is de levenswijze van honderdduizenden mensen mede bepaald door wat een tijdschrift onlangs noemde : „de koning auto”. Een bijna onomkeerbare evolutie houdt ons in een helse kringloop gevangen : uit zeer verspreide bebouwing en zeer verspreide tewerkstelling vloeide een razend snelle aangroei van personenwagens voort maar, bij wederomstuit werkte dit groeiend aantal personenwagens nog meer verspreide bebouwing en tewerkstelling in de hand.

Het is nu ongeveer zo dat een zeer groot aantal werknemers zich per wagen moet verplaatsen om een snelle en efficiënte verbinding tussen arbeidsplaats en woonst te verzekeren.

Het is een gemeenplaats geworden te zeggen dat het autoverkeer ons overspoelt en dat het welzijn erdoor wordt verminderd. Maar deze gemeenplaats vraagt nochtans dieper te worden onderzocht. Want, eigenlijk gaat het om het zoeken naar een evenwicht tussen de verschillende welzijnsfactoren. Enerzijds vereist een verruimd welzijn vlotte verplaatsingsmogelijkheden — niemand twijfelt eraan — en anderzijds veronderstelt welzijn in deze tijd rustige woonruimte, rustige recreatieruimte en attractieve binnensteden. Het spanningsveld tussen beide welzijnsfactoren is aldus — zo hoop ik althans — duidelijk aangegeven. Dat het verkeer een zware rustversturende factor is geworden, wordt algemeen vastgesteld en ook wel eens betreurd. Maar in het land der dwazen grijpt een beslissende cultuurkentering plaats, bijna „un retour à la nature”, een drang naar rustig wandelen in groene ruimten, een volledig op adem komen, genieten van eenvoudige schoonheid en eenvoudige dingen.

Een gekwetste wereld zoekt naar geborgenheid, de eenzame steppewolf keert terug naar zijn natuurlijke gemeenschappen en naar een leefbaar milieu. Plots is het besef van vereenzaming en ontworteling tastbaar geworden.

Het verkeer beheersen is dan ook een „moet” voor een evenwichtige en volwaardige ontwikkeling van onze samenleving.

De gevolgen van de verstedelijking, te weten o.m. een steeds groeiende verkeersstroom van en naar de grote centra moeten mede opgevangen worden door het openbaar vervoer.

Want het zuinig omspringen met ruimte dient primordiaal te worden gesteld, zowel voor het beleid van Openbare Werken als van Verkeerswezen.

Wat er nog overblijft aan bossen en parken moet onaangetaast blijven. De auto-honger naar op- en afritten, grote en kleine ringen, ontsluitings- en expreswegen moet worden afgeremd.

Reeds is gans Vlaanderen een microgebied, dat niet verder eindeloos en straffeloos mag worden doorgesneden, precies in deze natuurgebieden en groene ruimten waar de „onteigeningen voor openbaar nut” — en ik zeg dit tussen aanhalingstekens — het goedkoopst uitvallen.

Wij hebben geen keuze meer in Vlaanderen : onze verkeersopvattingen moeten op revolutionaire wijze worden gewijzigd.

In die mentaliteitsverandering moet het Departement Verkeerswezen een stimulerende en een oriënterende rol spelen.

Het moet, niet het minst, in Openbare Werken gedaan zijn met wegen over de kaart uit te strooien volgens abstracte theorieën.

Het verkeer moet worden aangepast aan- en ingepast in de omgeving en men doet hier precies andersom.

Wie zich wil verplaatsen — en ik herhaal het: een waarachtig welzijnsbeleid vraagt vlotte communicatie — doet, bewust of onbewust, een keuze tussen de geboden mogelijkheden. Wij moeten die keuze dus beïnvloeden en die keuze moet vanzelfsprekend ook echt verzekerd zijn. Dames en Heren, het ware, bij wijze van voorbeeld in het zware dossier, zeer leerrijk de uurregelingen van treinen, trams en bussen na te gaan voor alle verbindingen na acht uur ‘s avonds en dan eens te gaan mijmeren over theaterbezoek, permanente vorming, culturele ontmoetingen, landelijke expansie en al die grote theorieën die wij van iedere Minister weer opnieuw te slikken krijgen.

De ruime mogelijkheden van het openbaar vervoer dienen aangeboord, want het openbaar vervoer spaart én ruimte, én energie, én milieuhinder; drie belangrijke besparingen in onze tijd.

De regering moet dan ook dringend de groot-scheepse wegenbouw afremmen en zeer grote middelen ter beschikking stellen van een eigentijds snel en efficiënt openbaar vervoer. Ik verwijs nogmaals — en ik deed het ook reeds vroeger in de Senaat — naar de intercity-politiek van West-Duitsland en van Nederland.

Volwaardige verplaatsingsvormen, samen met een politiek van stadskernvernieuwing en geconcentreerde woonkernen, zullen de keuze inzake verplaatsing grondig kunnen beïnvloeden. Er dient een alternatief voor de verplaatsing met eigen wagen geboden.

Wie een verheven doel wil bereiken mag vooral niet naar de hemel staren, hij doet er best aan voor zich uit te kijken naar de struikelstenen op zijn weg. Grote struikelstenen voor deze opgave zijn, van de ene kant, het gebrek aan zuinige ruimtelijke ordening en, van de andere kant, de centralistische en helaas soms bureaucratische mentaliteit van de diensten van het Openbaar Vervoer.

Het bevorderen en veralgemenen van een volwaardig openbaar vervoer is ongetwijfeld een ingewikkeld en veelzijdig probleem. Deze complexiteit is mede oorzaak van onze inertie. Wij beginnen er niet aan, alleen levend contact met de betrokken bevolking kan een nieuwe bron van verbeelding zijn. Ik heb het bescheiden recht te preken, door te hebben medegewerkt aan de verbeteringen op een eenvoudige spoorweglijn, één van de vele nummers uit ons

dik spoorwegboek. Door naar de bevolking te luisteren, door enquêtes te doen in kleine stationnetjes is een bepaalde spoorlijn inderdaad op stuk van aansluitingen enz. al grondig verbeterd. Dit zou voor het hele probleem mogelijk zijn indien men nu eindelijk eens zou willen luisteren naar de betrokken bevolking en verbruikers.

Maar zoals het openbaar vervoer reilt en zeilt kan het niet blijven. De overheid moet zich dringend beraden over een nieuwe aanpak, over de herverdeling van de geldmiddelen en over de inspraak van gemeenten en gewesten. Deskundige informatie kan een nuttig tegenwicht vormen tegenover de administratie die steeds bedreigd wordt, zeer begrijpelijk, door ontmoediging en sleur.

Met dit doel voor ogen zal ik, samen met collega's van deze Hoge Vergadering, bij het bureau een voorstel van resolutie indienen waarvan de inhoud ongeveer de volgende zal zijn :

„De Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap verzoekt de Ministers van Verkeerswezen, Openbare Werken en Streekeconomie een gemengde werkgroep op te richten aan welke de opdracht wordt gegeven vóór 1 maart 1975 een rapport aan de regering en de Cultuurraad voor te leggen over de ontwikkeling van het openbaar vervoer en over de bezuinigingen inzake voor het verkeer toegewezen gronden. ”

Ik durf de hoop uitspreken dat deze Cultuurraad unaniem dit en ieder nuttig initiatief zal willen steunen om een oplossing te vinden voor het chaotisch verkeersvraagstuk, verkeersvraagstuk dat alles te maken heeft met een cultuur voor de gemeenschap van deze tijd. (*Applaus*)

De Voorzitter. — De heer Coens heeft het woord.

De heer D. Coens (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, geachte Collega's, de vele en snelle veranderingen in maatschappij en cultuur noodzaken geheel nieuwe methoden van vorming en onderwijs. Ik wil het hier en nu niet hebben over „schoolse vorming”, wel over „voortdurende vorming” of „permanente vorming”, één van de meest belangrijke uitzichten van het cultuurbeleid.

Mevrouw de Minister, in uw mededeling van 21 mei aan onze Raad stelt u terecht dat het cultuurbeleid meer dan ooit geankerd moet worden in een aangepast vormingsbeleid, omdat „voortdurende vorming kennis en informatiebasis geeft waarop het mogelijk wordt zichzelf en zijn omgeving te beoordelen”. Het komt er inderdaad op aan dat ieder lid van onze samenleving „bij de tijd” blijft, dat wil zeggen een inzicht verwerft in de fundamentele samenhangen tussen de elementen van wetenschap, techniek, kunst, maatschappij, wereldbeschouwingen geschiedenis. In feite — en daar wil ik de nadruk op leggen — gaat het om de opbouw van een waarachtig welzijnsbeleid, waardoor ieder mens een optimale

bevrediging of minimale frustratie in de samenleving verwerft. Hierbij moet ondermeer worden uitgegaan van het behoeftenonderzoek vanuit de onderkenning van de specifieke beroeps- en sociale situaties en de daarop geënte sociale en culturele vormingsprojecten.

Uitgangspunt hierbij is meer dan het brengen van de juiste man of vrouw op de juiste plaats, maar ook het vinden van de juiste plaats voor de juiste man of vrouw. Nu is het zo dat elke socio-professionele beroepscategorie moeilijkheden ondervindt in de beroepssfeer tengevolge van de sociale veranderingen. Dit geldt in het bijzonder voor de arbeiders die vaak over een te smalle basis van opleiding beschikken om volwaardig te kunnen meespelen in onze gemoderniseerde ondernemingen. Maar ook het administratief personeel, inzonderheid het lagere administratief personeel, in de geautomatiseerde bedrijven staan niet alleen voor de noodzakelijkheid van bijscholing maar ook — en in toenemende mate — van omscholing. De zelfstandigen in landbouw, ambacht, handel, dienstverlening en zelfs in de vrije beroepssector staan voor onoverkomelijke moeilijkheden indien ze niet aangepaste herscholingsprogramma's volgen. En welke moeilijkheden ondervinden de huisvrouwen niet die een functie zoeken en zulks heus niet alleen omwille van den brode. Niet in het minst hebben het onderwijzend personeel en de technici het lastig om te kunnen bijblijven. Omtrent elke beroepscategorie moet nog heel veel en degelijk onderzoekwerk worden gedaan om de specifieke existentiële situatie te onderkennen en van daaruit efficiënt sociaal en cultureel vormingswerk op te zetten, ook en in het bijzonder met de hulp van de betrokken organisaties en verenigingen die het sinds jaar en dag met deskundigheid, toewijding en bescheiden middelen proberen zo goed mogelijk te doen. De vormingsbehoeften hebben zowel betrekking op de wereld der feiten, als op de wereld der normen en op de wereld der verwachtingen.

Door de acceleratie van wetenschap, techniek en sociale processen wordt het individu met informatie overstroomd, zodat men gaat spreken van informatie-entropie. De informatie moet dan ook zo gepresenteerd worden dat elke persoon haar in zijn eigen referentiekader kan integreren. Dit is echter niet altijd mogelijk en in tal van gevallen moet dit referentiekader worden verruimd. Dit geldt zowel ten aanzien van het dynamisch gedeelte der informatie als ten aanzien van de traditionele, geijkte kennis die terug te vinden is in bibliotheken, musea en handboeken maar tot op heden slechts toegankelijk blijkt voor een bevoorrechte minderheid.

In de wereld van de normen bestaat er een grote onzekerheid, niet alleen om wat moet en niet moet, maar evenzeer om wat mag en niet mag. Gans ons normensysteem is in beweging en het vormingswerk heeft hier een belangrijke taak om de mensen met nieuwe normen vertrouwd te maken en een keuze

mogelijk te maken in een geest van bestrijding van vooroordelen en het kweken van begrip voor ander-mans standpunt, met andere woorden in de geest van ons Cultuurpact.

Met betrekking tot de wereld der verwachtingen kan met zekerheid gesteld worden dat de gemiddelde mens behoefte heeft aan een positieve, constructieve toekomstvisie waarvoor hij zichzelf kan inzetten. Evenmin als het vormingswerk met een gesloten normenstelsel kan werken, mag ze trachten een pakket van verwachtingen te verkopen. Ze kan echter wel dienstig zijn bij het vinden van een positieve toekomstverwachting, die niet fatalistisch is, maar een menselijke keuze en inspanning vraagt. Bij dit alles staat het vormingswerk een aantal methoden ter beschikking waarvoor een prospectief cultuurbeleid op alle niveaus de nodige trefkracht moet waarborgen.

Allereerst moeten de mensen kunnen beschikken over de nodige, degelijke en objectieve informatie en documentatie. Elke levensgemeenschap zou een volwaardig en polyvalent documentatie- en informatiecentrum moeten hebben waar de mensen voor alles en nog wat terecht kunnen. Dit is niet zozeer een centenkwes-tie maar een aangelegenheid van coördinatie en planning door de lokale overheid in overleg met de instellingen en verenigingen.

De bestaande vormingscentra, volkshogescholen, conferentieoorden en dergelijke moeten beter in staat gesteld worden hun onvervangbare opdracht te vervullen. Ook hier moet de gewone man of vrouw toegang krijgen en er zich thuis voelen en dat is allereerst een kwestie van democratische aanpak door de betrokken overheden mogelijk gemaakt.

Via sociale projecten moet ieder burger kunnen deelnemen aan de levende gemeenschap. In dit opzicht zijn meer menselijke contacten tussen burger en overheid noodzakelijk. Wanneer wij de mensen er niet toe kunnen brengen meer inspraak en medezeggenschap te hebben lopen we het gevaar ten onder te gaan in een criticocratie of een volslagen apathie.

De diverse methoden van het vormingswerk kunnen vruchtbaar aangewend worden in onze culturele centra. In Vlaanderen doen de gemeentebesturen enorme inspanningen om voor hun gemeenschap geëigende polyvalente en pluralistische ontmoetingsruimten te voorzien. Desnoods kunnen zij nog uit eigen middelen deze infrastructuur realiseren, al is ook hier deskundige hulp en financiële bijstand noodzakelijk, maar die zijn in elk geval nodig voor de werking van deze culturele centra en daartoe zijn de beloofde decreten dringend.

In de culturele centra en daarbuiten moeten de mensen de mogelijkheden geboden worden van creatieve expressie, van scheppende beheersing van de buitenwereld en van het vermogen om de innerlijke wereld weer te geven. Vaak wordt twijfel geuit aan de creatieve en expressieve mogelijkheden van de gemiddelde mens en nochtans is bewezen dat

ieder mens filosoof is in zijn taak en kunstenaar in zijn droom. Het is de taak van een modem cultuurbeleid deze potenties waar te maken en de mens zijn ware bestemming te helpen vinden.

Mevrouw de Minister, tot daar een poging om in het kort het cultuurbeleid te belichten vanuit het perspectief van permanente vorming in de breedste betekenis van dit belangrijk begrip. Namens de C.V.P.-fractie zou ik willen aandringen op het prioritair stellen van de permanente vorming. U kunt op onze totale medewerking vertrouwen bij het ontwerpen en het uitbouwen van het door u voorgenomen cultuurbeleid. (*Applaus bij de Zeden van de meerderheid*)

De Voorzitter. — De heer Van Elewyck heeft het woord.

De heer J. Van Elewyck (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, de bespreking van de begroting van Nederlandse Cultuur is, naar onze mening, in de allereerste plaats de bespreking van een politieke materie. Daarom precies hebben wij met heel veel belangstelling, maar ook met verbazing, geluisterd naar de mededeling die u op 21 mei 1974 aan de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap heeft verstrekt, tekst die is rondgedeeld en door u daarna voorgelezen.

Wij zijn met name verbaasd omdat wij op bladzijde 4 van het gedrukte document een stevig stuk kritiek terugvinden zowel over de behuizing van de diensten voor Nederlandse Cultuur als wat de samenstelling van het personeel betreft: U zegt zelfs op een bepaald ogenblik dat het zó niet langer mogelijk is. U zegt verder dat men verschillende departementele diensten gemakkelijk tot één man kan terugbrengen en dat de diverse beleidssectoren door één ambtenaar worden geleid.

Indien ik u dus zeg dat wij dit met verbazing hebben gehoord, dan is het omdat bij mijn weten het departement van Nederlandse Cultuur, sinds de oprichting ervan steeds in handen is geweest van een minister behorend tot de C.V.P. Wat u dus heeft gedaan met de afgelegde verklaring is in feite én de heer Van Mechelen én de heer Chabert én de heer Van Elslande veroordelen, door te zeggen dat wat zij u hebben nagelaten „ op niet veel geleek “.

De heer A. Diegenant. — Ik geloof dat Mevrouw de Minister deze zaken slechts heeft aangehaald naar aanleiding van het gehele pakket van de begroting. Zij heeft niet gezegd dat wat er gebeurd is, niet goed was. Zij verwees naar de werking in het kader van de ter beschikking zijnde kredieten. Misschien zal zij daarop nog nader terugkomen.

De heer J. Van Elewyck. — Zij zal het zeker op prijs stellen dat mensen van haar fractie ongevraagd ter

hulp snellen, alsof zij zich niet voldoende kan verdedigen.

Vermits u het echter over die boeg gooit, wil ik u ook nog een zin op diezelfde bladzijde voorlezen, waar Mevrouw de Minister zegt dat „deze zaken tot de verantwoordelijkheid van de uitvoerende macht behoren”. Hetgeen tot de uitvoerende macht behoort, is in de eerste plaats wat leden van haar partij vroeger hebben gedaan. Ik weet niet, Mijnheer Diegenant, of u haar nu nog zal ter hulp snellen, want zij heeft in feite verklaard dat „wat zij gevonden heeft nogal een boeltje was”. Het was niet helemaal in orde qua infrastructuur, noch qua behuizing.

Wij nemen acte van deze veroordeling van haar partijgenoten-voorgangers.

De heer G. Van In. — De „schoonmoeders” waren ook niet de besten!

De heer J. Van Elewyck. — Misschien kunnen wij van „schoonvaders” spreken, want schoonmoeders hebben wij in de vorige regering onvoldoende gehad! Mevrouw de Minister, u zal moeten bewijzen dat u inderdaad de bepalingen van de Cultuurpactwet en ook het Cultuurdecreet, naar dewelke u zo dikwijls heeft verwezen, wil naleven.

Inderdaad, collega Coppieters heeft daareven enkele voorbeelden aangehaald waarvoor u belangrijke beslissingen wachten, met name inzake artikel 20 van de Cultuurpactwet. Dat artikel handelt over de benoemingen en aanstellingen. In de komende weken en maanden moeten, ingevolge de kaderuitbreidingen, zes functies van adviseur-hoofd van dienst en drie functies van adjunct-hoofd-adviseur worden aangevuld.

Wij zijn van mening dat artikel 20 van de Cultuurpactwet en het Cultuurpactdecreet hier moeten kunnen spelen.

Wij waarschuwen u nu reeds dat wij deze zaak nauwgezet zullen volgen, omdat wij menen dat het hoog tijd wordt dat in de bevoegde diensten van de Nederlandse Cultuur het ideologisch evenwicht tot stand wordt gebracht. Wij zullen aandachtig toekijken dat dit inderdaad zal gebeuren.

Mevrouw de Minister, u hebt op een bepaald ogenblik gesproken over de infrastructuur. Ook uw voorganger, de heer Chabert, heeft dit in deze Cultuurraad gedaan. In de vergadering van 3 april 1973, méér dan een jaar geleden, heeft Minister Chabert hier gezegd en ik citeer: „In een aantal domeinen zal de overheid ook zeer werkzaam en stimulerend moeten zijn. Dat geldt in de eerste plaats voor de infrastructuur; het opleiden en ter beschikking stellen van monitoren, culturele animatoren en consulenten”.

Ik citeer verder: „Om die redenen moeten de lokale en regionale culturele initiatieven volwaardig tot ontplooiing kunnen komen. De ondergeschikte besturen moeten in staat worden gesteld deze cul-

turele activiteiten te ondersteunen, te begeleiden en te betoelagen, op dezelfde wijze als de nationale overheid dit doet.”

Wij hebben niet het gevoel dat wat uw voorganger hier toen verklaarde, werd verwezenlijkt. Wij hebben evenmin het gevoel dat de lokale en regionale overheden op dit ogenblik de nodige subsidies kunnen verlenen op plaatselijk en regionaal vlak, zoals dat zou moeten gebeuren. Wij hebben evenmin het gevoel dat de infrastructuurproblemen reeds zijn opgelost. Ik zou er u enkele willen citeren.

In de commissie wordt nog altijd gehandeld over het bibliotheekdecreet dat moet voorzien in de oprichting van een nationaal centrum voor de bibliotheken. Om dit nationaal centrum te kunnen uitbouwen, werden de werken in 1968 aangevat. Al de subsidiebeloften om de werken te kunnen beëindigen werden nog altijd niet verkregen. Waarschijnlijk zal die bouwplaats, samen met deze van de nieuwe grote schouwburg, haar zilveren jubileum als bouwplaats kunnen vieren, als wij dat woord „vieren” op ironische wijze durven gebruiken. Dit zal uitsluitend te wijten zijn aan het gebrek aan toelagen vanwege het centraal bestuur, met als gevolg dat de kostprijs van deze door iedereen onontbeerlijk geachte werken steeds maar oplopen en dat de uitblijvende toelagen volledig door de toenemende inflatie werden opgeslorpt.

U hebt gezegd, en sommige van de collega's hebben dat herhaald, dat het nodig is de betoelaging van de infrastructuur te rationaliseren.

Inderdaad, maar er gebeurt precies het tegenovergestelde.

Ik geef een voorbeeld: daar waar scholen zijn gepland en er ook **bibliotheekfilialen** moeten komen, zegt het departement van Nationale Opvoeding dat toelagen verleend zullen worden voor het bouwen van scholen, maar dat het bibliotheekdossier er dient uit gelicht te worden: dit moet betoelaagd worden door het departement van Nederlandse Cultuur.

U ziet welke formidabel knappe constructie die school zal worden, met een gat in de gevel, want toelagen van het departement van Nationale Opvoeding komen sneller door dan toelagen verleend door het departement van Nederlandse Cultuur!

Het wordt mijns inziens een rommeltje. Het wordt dan ook de hoogste tijd dat daarin gesaneerd wordt, dat daar iets aan gebeurt, want anders zal men in sommige lokaliteiten een plaat moeten zetten: „hier had een bibliotheek moeten komen, die door het departement van Nederlandse Cultuur gesubsidieerd had moeten worden, maar dit departement is met zijn dossier achter”.

Veel erger nog is het als de subsidiëring moet geschieden via de commissie voor Landschappen en Monumenten, want dossiers die daar naartoe gezonden worden, dienen in vier exemplaren opge maakt te worden, want drie gaan er toch verloren! Ik kan u met zekerheid verklaren dat elk dossier dat

naar deze commissie gezonden wordt, verloren gaat en dat voor elk dossier een duplicaat wordt gevraagd. Dat duurt nu al jaren; dat betekent een ongeloflijke vertraging!

Mevrouw de Minister, ik vestig er terloops uw aandacht op dat het gaat om een departement dat altijd in dezelfde handen is geweest.

U heeft tijdens uw inleidende uiteenzetting daarnet zelf even gesproken over problemen in verband met het bibliotheekdecreet, alhoewel dit decreet vanochtend in de commissie opnieuw in behandeling is genomen. U is dus in feite een beetje vooruitgelopen op de bespreking die daar plaats had.

U heeft gesproken over het intern pluralisme. Ik ben het daarmee volledig eens, want dat is zowel de geest als de tekst van het cultuurpact en van de wetten en decreten die daaruit zijn voortgevloeid. U heeft ook op deze tribune gezegd dat wij inzake bibliotheken ook naar extern pluralisme toe moeten. U zegt dat het externe pluralisme het naast elkaar bestaan betreft van vrije instellingen waaraan niemand iets te zeggen heeft, waar het departement alleen maar mag betalen en waar de cultuurpact-wetgeving helemaal niet telt. Wat u daar wilt is het clicheren van de ideologische ongelijkheid.

U heeft gesproken over het operaprobleem. Eén zin heeft mij verontrust. U zegt dat de regering de passende maatregelen onderzoekt om de sociale programmatie voor het personeel veilig te stellen.

Het woord „onderzoekt” beangstigt mij. Houdt dat in dat de sociale programmatie in gevaar komt? Nochtans was deze programmatie door uw voorganger toegezegd. Tijdens een vergadering met al de inrichtende machten op operagebied werd verklaard dat zij in elk geval doorgang zou vinden. Er werd zelfs toegezegd dat tot 31 december 1973 de nodige kredieten uitgetrokken zouden worden. Inderdaad, het woord „onderzoekt” betekent dat u de kredieten daarvoor nog niet gevonden zou hebben.

Mijn onrust wordt nog versterkt door een krantebericht dat vanmorgen in de pers verscheen betreffende de Gentse opera. Het personeel van de Gentse opera heeft bij deurwaardersexploot contractbreuk laten vaststellen.

De Gentse Opera werkt nog met een tienmaandenstelsel. Het personeel is daar per jaar twee maanden werkloos. Als dat personeel nu ingevolge een administratieve vergissing van de directie verplicht is om bij deurwaardersexploot te laten vaststellen dat het nog wel in dienst is en zijn wedde nog moet worden uitbetaald voor de twee volgende maanden, als wij weten dat die Gentse Opera een vereniging zonder winstoogmerk is waarover allerlei geruchten de ronde doen betreffende vroeger uitgekeerde subsidies — er wordt beweerd dat er administratief 11 miljoen zou ontbreken, waarover wij u, Mevrouw de Minister, toch graag een verklaring hoorden afleggen omdat het toch gaat over 11 miljoen staats-toelage —, als wij vaststellen dat men daar op dit ogenblik volop in de knoei zit en de bestaanszeker-

heid van het personeel helemaal niet gewaarborgd is, dan vragen wij ons af hoe wij de woorden „passende maatregelen onderzoeken” moeten interpreteren.

Mevrouw de Minister, wat de opera's betreft hebt u er nog aan toegevoegd dat u graag zou zien dat het operawezen in het Vlaamse land parastataal wordt georganiseerd. Ik vraag mij af waarom. Misschien omdat er tekorten zijn?

Mevrouw de Minister, tekorten bestaan ook in het onderwijs. Toch denkt niemand eraan om van al het onderwijs rijksonderwijs te maken; toch geeft de Staat voor het onderwijs enorm veel geld uit.

In het bibliotheekwezen zijn er ook enorme tekorten en toch denkt u er niet aan om van alle vrije bibliotheken zonder meer rijksbibliotheken te maken en draagt u bij ter dekking van die tekorten.

Ik meen derhalve dat zich baseren op de tekorten geen goede basis is om het operaprobleem op te lossen.

Nu wij het toch over tekorten en toelagen hebben wil ik de aandacht van de leden van deze Cultuurraad erop vestigen dat we vermoedelijk zeer snel naar grote drama's gaan. Zo zal de Philharmonie, een orkest dat tot ver buiten onze grenzen terecht grote faam heeft verworven, na augustus geen wedden meer kunnen uitbetalen indien er niet snel wordt opgetreden. Deze wedden zullen niet meer uitbetaald kunnen worden om twee redenen.

Ten eerste, omdat de toelage van het departement voor Nederlandse Cultuur veel te klein is en dit departement wel zegt hoe hoog de wedden moeten zijn die aan de leden van het orkest moeten worden uitbetaald, maar daarbij niet de middelen aangeeft om die wedden te kunnen laten uitbetalen.

Ten tweede, omdat het departement voor Nederlandse Cultuur wel toelagen inschrijft, maar ze daarom nog niet uitbetaalt.

Mevrouw de Minister, het is van het grootste belang ten spoedigste te weten hoeveel geld elk van de grote gesubsidiëerde instituten aan de banken moet geven; hoeveel geld het Ballet van Vlaanderen, de Philharmonie, de K.V.S., het Nationaal Toneel-Gent, het Groot-Limburgs Toneel, elk van de kamertheaters moeten uitgeven aan rente omdat de toelagen, die door de Staat worden toegezegd met enorme vertraging worden uitbetaald. Wij hebben daar reeds herhaaldelijk de aandacht op gevestigd. Er gebeurt helaas niets, en als er soms in dit land over privatisering wordt gesproken, dan geldt dat wel hier. Het derwijze uitbetalen van de staats-toelagen waardoor de instellingen 15 pct. interest aan de banken moeten afstaan om hun financiële verplichtingen te kunnen nakomen, mag terecht de privatisering van de staats-toelagen worden genoemd.

Wij komen dus aan het probleem van de organisatie, ook van de dramatische kunst.

Het ligt voor de hand dat het departement voor Nederlandse Cultuur de wedden van het artistiek personeel van de dramatische gezelschappen moet

kunnen garanderen. Hoe? Gewoon door die wedden rechtstreeks uit te betalen, parallel met wat er gebeurt bij Nationale Opvoeding.

Het ligt voor de hand dat het departement en eventueel de ondergeschikte besturen moeten bijdragen in de produktiekosten en het ligt voor de hand dat dit alles maar mag gebeuren indien de artistieke vrijheid wordt gewaarborgd.

In het uitstekend verslag van Collega Verleysen stond een stuk over de B.R.T. De bespreking van de begroting van de B.R.T. is in de commissie Radio en Televisie niet verlopen zoals wij dat hadden gewenst. Het gaat hier om een begroting die een miljard opslokt. Over die hele begroting van de B.R.T. is nauwelijks gedurende vier uur gesproken, drie vergaderingen in het totaal. Er werden stapels vragen gesteld die slechts ten dele werden beantwoord. Veel van die vragen werden evenwel reeds tijdens de vorige zittingsperiode gesteld, en toen werd er een uitvoerig schriftelijk antwoord beloofd, wat nooit gebeurde.

Wij hebben geen vertrouwen in het beleid voor en over de B.R.T. zoals dat op dit ogenblik wordt gevoerd.

Wij hebben het gevoel dat met het pluralisme, bevat in het Cultuurpact en de Cultuurpactwetgeving een loopje wordt genomen.

Ook een ander probleem werd reeds door uw voorganger behandeld, namelijk de structuur van het Internationaal Cultureel Centrum, het I.C.C., te Antwerpen.

Op 22 mei 1973 heeft Minister Chabert gezegd dat hij na grondig onderzoek van het dossier zo spoedig mogelijk maatregelen wilde treffen om de bestuursstructuur van het I.C.C. te hervormen. Vandaag zijn wij meer dan een jaar ouder, maar die grondige wijzigingen zijn er nog steeds niet gekomen. In de schoot van de bestuurscommissie van het I.C.C. trachtte men tot een oplossing te komen. Er werden toezeggingen gedaan door de directie, maar die hebben niet tot het gewenste resultaat geleid omdat groepen die helemaal buiten het I.C.C. staan, die met de bestuurscommissie van het I.C.C. niets te maken hebben, er bepalen wat moet en wat niet mag gebeuren.

Mevrouw de Minister, op een bepaald ogenblik zullen wij verplicht zijn u voor uw verantwoordelijkheid te plaatsen. Volgens artikel 9 van het Koninklijk Besluit bestuurt de bestuurscommissie van het I.C.C., maar het personeel hangt rechtstreeks van u af, en krijgt zijn bevelen rechtstreeks van u. Daardoor ontstaat een situatie die alles behalve gezond is, en die moet kunnen worden verholpen.

Wij kunnen voor een belangrijk deel niet instemmen met de wijze waarop u het cultuurbeleid ziet.

Naast de principes die u hier tijdens twee vergaderingen naar voren hebt gebracht wil ik een andere principiële verklaring plaatsen, die op het congres van de Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid te Waregem werd bekrachtigd. De hiernavolgende

tekst illustreert hoe wij socialisten het cultuurbeleid zien. Ik citeer: „Het socialisme vertrekt vanuit de mens. Het ziet die mens niet beter en niet slechter dan hij is.

Dat geeft aan het socialisme zijn grote **realiteits**waarde en meteen zijn grote kracht. Het weet dat de mens niet absoluut goed of niet absoluut slecht is, het weet dat bewuste en onbewuste krachten in het soortgebonden individu doorwerken, het kent zijn streven naar een gelukkig bestaan en het kent ook zijn opvoedbaarheid binnen bepaalde grenzen. Het weet vooral dat bestendig moet gezocht worden naar evenwichten tussen de belangen van het individu en die van de gemeenschap, tussen de individuele drang naar vrije ontplooiing en de gelijke rechten van de anderen, en dat de organisatieformules en de samenlevingsstructuren zulk bestendig evenwicht zoeken moeten mogelijk maken. Het „streven naar” en het „leven in” een dergelijke maatschappij, veronderstelt een levenshouding die haar grondslag vindt in verdiept inzicht in het wezen van de mens, eerder dan in een bovennatuurlijke wet.”

Wij zouden willen dat het cultuurbeleid op deze principes kon worden gebaseerd. (*Applaus op de banken van de B.S.P.*)

De Voorzitter. — De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer F. Van Mechelen (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, Dames en Heren, In uw mededeling van 21 mei, Mevrouw de Minister, heeft u een ruim referentiekader geschetst waarin u uw beleid wenst te voeren. De fundamentele leidraad van het referentiekader was ongetwijfeld de democratisering. Dit is een idee, geloof ik, die door heel deze Cultuurraad wordt aanvaard. Inderdaad, gedurende al te lange decennia was cultuur een luxegoed alleen bestemd voor een elite. Nochtans moet de cultuur doordringen tot de massa. Wij moeten van een bourgeois-cultuur naar een cultuur voor iedere mens, indien wij werkelijk, zoals het ook in uw nota staat, een welzijnsgerichte samenleving willen worden, waarvoor cultuur ongetwijfeld één van de stevigste hefbomen is.

U weet net zo goed als ik, dat democratisering een mooi trefwoord is, dat het zeer goed doet, maar dat deze democratisering vereist dat een aantal concrete maatregelen en initiatieven worden genomen. Er blijft inderdaad nog veel te doen.

Ik zou graag, maar dan in een andere geest dan deze van de heer Van Elewyck, een stuk uit uw verklaring voorlezen. U zegt namelijk op bladz. 2 : „Voor velen, mannen en vrouwen, jonge werknemers en arbeiders in onze consumptiemaatschappij is de **basis**informatie, dat wil zeggen onderwijs en **opvoedings**bagage, het sociaal milieu als culturele voedingsbodem beperkt gebleven. Vele mannen en vrouwen in onze samenleving missen kennis en informatie

om de inspraak en de participatie in het sociaal — economisch — politiek en cultureel leven op actieve en kritische wijze uit te oefenen, en dit zowel op sociaal, politiek, economisch als op cultureel vlak. Ze blijven „en marge” staan van het sociaal gebeuren.”

Ik had het zelf niet beter kunnen zeggen en sluit me daarbij dus volkomen aan.

Vandaag nog in uw uiteenzetting hebt u gesproken over voortdurende vorming. Ik ben blij dat u terug de term „voortdurende vorming” gebruikt. Ik heb zopas gelezen dat in Noord-Nederland ook de term voortdurende vorming veld wint als zijnde de beste term die deze materie omvat. Het verheugt me dat u tot hetzelfde besluit bent gekomen.

Wij zien met veel belangstelling uit, Mevrouw de Minister, naar de teksten die u ons beloofd hebt in verband met het Fonds voor Volksopleiding. Dit is een essentieel bestanddeel van de politiek die de huidige Regering wenst te voeren. U kunt erop aan dat heel onze fractie achter uw ontwerp zal staan.

Wij wachten hierop met spanning.

Ik zou vandaag heel kort willen spreken over de centra voor werkende jongeren.

Het was tijdens de jaren 1969-1970 dat onder druk van een aantal verenigingen van jonge werknemers een nieuwe gedachte naar voren kwam om op specifieke wijze centra voor werkende jongeren in het leven te roepen.

Deze centra hadden als het ware een ideaal beeld voor zich, dat door een aantal levensscholen was geschapen.

Men wou echter niet tot hetzelfde stramien van deze levensscholen komen omdat men meende — ik laat mijn eigen opvatting buiten beschouwing — dat de paternalistische inslag in deze scholen al te pertinent aanwezig was, en omdat men centra wou creëren, voor jonge arbeiders en eventueel ook voor jonge boeren en middenstanders, die van deze paternalistische inslag zouden losstaan en op zelfstandige wijze vorming zouden geven.

Dat wil zeggen, dat het niet om beroeps- of bedrijfsvorming zou gaan. Het zou geen vervolmaking betekenen van hun kennis en hun wetenschap. Integendeel, het zou een „algemene” vorming zijn omdat juist daarvan deze werkende jongeren het meest verstoken zijn en op dit gebied werkelijk marginalen moeten worden genoemd.

Zoals u weet is dit op uitstekende wijze aangetoond door het toenmalig rapport-Drees, waarin juist de grote nood van jonge arbeiders en arbeidsters ter zake is aangetoond.

Vele van deze jongelui zijn schoolmoe om de eenvoudige reden dat het huidige onderwijs hen niet geeft wat zij verlangen, namelijk, een begeleiding van hun intreden in het leven, maar hen een aantal materies voorschotelt die vaak zo levensvreemd zijn, ook al worden zij „humaniora-vorming” genoemd, dat ze er niet mee overweg kunnen.

U weet dat een verlenging van de verplichte schoolduur dit wellicht niet zal verhelpen.

Er werd gedacht, in navolging van enkele buurlanden en op basis van het rapport-Drees, dat men wellicht geleidelijk aan ook zou kunnen komen tot een dag verplicht algemeen onderwijs. Dat wil zeggen het recht van jonge arbeiders en arbeidsters om een algemene vorming in aangepaste instituten te genieten.

Een eerste stap in die richting zouden deze centra voor werkende jongeren zijn geweest. Dit zou een stap zijn op de weg naar de voltooiing van de wet op de sociale promotie.

Er werden een tweetal centra voor werkende jongeren opgericht. Eén te Brussel waar de nood het hoogst was en de discriminatie het hevigst. Dit omdat het ging èn om werkende jongeren èn om Nederlandstaligen. Een tweede werd opgericht in de Kempen omdat daar de aanwezige krachten van diverse zijden zo sterk waren dat onmiddellijk kon worden begonnen.

In Oost-Vlaanderen en in Brabant stonden er nog een tweetal op het getouw. In West-Vlaanderen en in Limburg scheen de nood iets minder scherp omwille van de daar bestaande en goed werkende levensscholen.

Wat er met Brussel is gebeurd weet ik niet precies, maar men heeft mij vandaag gezegd dat dit centrum op een „laag pitje” brandt.

In de Kempen was er een zeer goede werking en hebben zich jongeren met diverse overtuigingen, in hoofdzaak geleid door de K.A.J. en de A.B.V.V.-jongeren, ingezet om in het centrum de algemene vorming tot een goed einde te brengen.

Er zijn echter heel wat moeilijkheden gerezen. Ze zijn van tweevoudige aard.

Een eerste betreft de behuizing. Destijds werd geoordeeld dat het niet nodig is aparte voorzieningen te treffen voor de huisvesting van deze centra maar ze eventueel onder te brengen, uit besparingsoverwegingen, in reeds bestaande infrastructuren van het Departement van Cultuur. Zo dacht men bijvoorbeeld aan sportcentra, en meer concreet aan het sportcentrum van Herentals.

De sportactiviteiten zijn echter in dergelijke mate uitgegroeid dat het voor deze jongelui uiterst moeilijk is om zelfs een bescheiden plaatsje te bemachtigen voor hun vervolmakingscentrum, om daar hun eigen cursussen te organiseren.

Het tweede probleem betreft de financiering. Dat is een voortdurende zorg gebleven. Alleen is het probleem hier nog veel groter want deze organisaties hebben bij de vakbonden moeten aankloppen om hun het nodige geld voor te schieten.

Mevrouw de Minister, ik dring erop aan dat u zo spoedig mogelijk die bestaande centra helpt die met moeilijkheden kampen.

Ik heb begrepen uit uw beleidsnota en uit wat u vandaag gezegd hebt, dat u volledige prioriteit wil

verlenen aan diegenen die dit het meest nodig hebben, in het raam van de voortdurende vorming.

Verder hoop ik dat u nieuwe centra op uw actief zal nemen.

Vorige zaterdag zijn te Hasselt 1200 kajotters en kajotsters samengekomen. Zij hebben het Cultureel Centrum te Hasselt „bezet” en in hoofdzaak aangedrongen op hun onmiddellijke eis tot voortdurende vorming voor deze categorieën.

Hun motie vermeldt ondermeer dat zij zullen overleggen met de A.B.V.V.-jongeren om tot een gezamenlijk eisenpakket te komen. Wellicht betrekken zij hierbij ook nog andere groepen van werkende jongeren.

Mevrouw de Minister, ook u en alle leden van deze vergadering, geloven in de jeugd. U weet dat de werkende jeugd meer dan wie ook hulp nodig heeft.

Wij wensen u toe dat u als pluim op uw hoed de realisatie en de gezondmaking van de centra voor werkende jongeren zoudt mogen steken.

Ik dank u. (*Applaus op de banken van de C. V.P.*)

De Voorzitter. — De heer Van Geyt heeft het woord.

De heer L. Van Geyt (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Mevrouw de Minister, geachte Collega's. Het klinkt wellicht enigszins paradoxaal dat ik deze korte tussenkomst begin met tweemaal mijn blijdschap uit te drukken.

Ik verheug mij inderdaad over het feit dat het Cultuurpactdecreet nu verschenen is, wat naar mijn mening toch wel betekent dat het initiatief genomen tijdens de vorige bijeenkomst door de socialistische en communistische oppositie, en licht gewijzigd overgenomen door de hele Raad, niet nutteloos is geweest. Ik druk de wens uit dat het verschijnen van dit decreet een stap zou zijn naar de daadwerkelijke realisatie van alle aspecten van dit pact, inbegrepen het instellen van commissies, enzovoort.

In de tweede plaats verheug ik mij over de open en democratisch gerichte visie die u, Mevrouw de Minister, tot uiting hebt gebracht in uw mededeling van 21 mei. Ik spreek wel over de visie. Ik zal later uitweiden over het voorziene beleid.

Wanneer ik over die visie spreek, spelen voor mij drie zaken een rol: die visie is gericht op de democratisering, vooral in de richting van de minst bevoordeelde groepen op economisch en cultureel gebied; op pluralisme in de geest van het Cultuurpact, zonder onderscheid tussen de richtingen vertegenwoordigd in de huidige regeringsmeerderheid en deze vertegenwoordigd in de oppositie. Tenslotte is uw visie gericht op informatie en vorming, maar ook op efficiënte en daadwerkelijke inspraak in het maatschappijbeleid in alle geledingen, van de werkende bevolking in de eerste plaats.

Het ware dan ook ten zeerste gewenst dat uw beleid — of althans het beleid van de minister van Cultuur van de regering die tijdens de eerstvolgende dagen wellicht in haar samenstelling zal worden ver-

ruimd, — duidelijk zou gericht zijn op de verwezenlijking van de door u in uw uiteenzetting gebrachte visie.

Hoe wenselijk dit ook weze, toch moet ik eraan toevoegen dat de algemene oriëntering van het beleid van de regering waarvan u deel uitmaakt, de eenzijdige begrotingsrestricties die in het vooruitzicht worden gesteld door de zogenaamde sterke macht van deze regering, de heer Oleffe, in het kader van zijn zogenaamd anti-inflatieplan, en ten slotte — om het eufemistisch uit te drukken — de karige neiging van deze regering om overleg te plegen met werkersorganisaties, heel wat scepticisme wettigt ten opzichte van de politieke mogelijkheid om uw goede bedoelingen in daden om te zetten.

Ik denk in de eerste plaats aan het tekort aan middelen — wat u zelf trouwens aanstipte in uw mededeling — wat zelfs de administratieve uitrusting van uw departement betreft. Men kan zich terecht afvragen wat de gevolgen zullen zijn van de in het vooruitzicht gestelde mammoetwet, namelijk de wet tot aanvulling en verscherping van de wet op de budgettaire programmering van eind vorig jaar. Wij moeten ook denken aan het feit dat, indien men deze beperkte middelen wil aanwenden in de door u aangegeven richting, men noodzakelijkerwijze zal dienen over te stappen van de bijna totale carentie tot nog toe inzake permanente vorming ten behoeve van de werkers, de werksters en hun kinderen naar, al ware het slechts een eerste stap op de weg, de door u terecht verdedigde prioriteit van dergelijke vorming.

Ter zake is het wellicht van doorslaggevend belang dat de muur die bestaat tussen de organen van 's lands cultureel beleid, te beginnen met uw departement en dat van uw Franstalige collega enerzijds en de grote massa-organisaties der arbeiders en democratische beweging anderzijds, zou worden doorboord.

Wellicht kan men hopen dat de uitwerking van een decreet over de gemeentelijke culturele raden in de geest van het Cultuurpact een bescheiden bijdrage in die richting zal zijn. Het is wellicht ook wenselijk om, naast de eigenlijke, vooral „negatief” tegen de misbruiken gerichte Cultuurpactcommissie, te denken aan de oprichting van één of meer overlegcomités voor de werkersopleiding en de werkersvorming met deelname van uw departement en eventueel van het departement van Arbeid en alle in onze raad vertegenwoordigde fracties en met de grote werkersorganisaties met hun vrouwen-, jeugd- en algemene vormingstakken. Het zou mij zeer verheugen uw standpunt ter zake te vernemen.

Wellicht zou een dergelijk comité een doorslaggevende rol kunnen spelen in het werkelijk pluralistisch en democratisch gericht beleid van het door u in het vooruitzicht gestelde Fonds voor Volksopvoeding. Wellicht ook zou een dergelijk comité een belangrijke rol kunnen spelen bij het onderzoeken van de mogelijkheid tot aanwending van de kredieturen — deze belangrijke sociale verovering die spijtig genoeg

tot nog toe weinig in de praktijk kon worden aangewend — niet alleen voor het eigenlijke onderwijs met gedeeltelijk uurrooster, en dan meestal nog uitsluitend voor het eigenlijke beroepsonderwijs, maar ook voor de algemene vorming en meer in het bijzonder de algemene vorming op economisch, sociaal en cultureel gebied van de werkende bevolking en van de werkende jeugd.

Ten slotte, Mevrouw de Minister, zou ik enkele woorden willen wijden aan het Nederlands cultuurbeleid in het hoofdstedelijk gebied.

Hier is uw departement, zoals onze Raad trouwens, in belangrijke mate aangewezen op de actie van de Nederlandse Cultuurcommissie waarvan de samenstelling nochtans rechtstreeks afhankelijk is van de toevallige, veeleer eenzijdige dan representatieve samenstelling van de officiële Nederlandstalige vleugel van de Brusselse Agglomeratieraad. Een dergelijke toestand is uiteraard moeilijk in overeenstemming te brengen met de pluralistische geest en meer nog, met de doeleinden van het Cultuurpact, om niet te spreken van ieder op werkelijke democratisering gericht cultuurbeleid ten opzichte van de numeriek minoritaire Nederlandstalige bevolkingsgroep van de hoofdstad.

Ik zou dan ook willen suggereren dat uw departement het initiatief zou nemen tot het oprichten van een, om te beginnen, officieus overlegorgaan dat niet alleen zou bestaan uit de vertegenwoordigers van die groepen die door de toevallige conjunctuur aanwezig zijn in de Nederlandse cultuurcommissie van de hoofdstad, maar bijvoorbeeld ook uit alle Brusselse leden van onze Cultuurraad, ongeacht de fractie waartoe zij behoren.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter. — Dames en Heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden van vandaag.

Aan de orde van de volgende openbare vergadering op dinsdag 18 juni eerstkomende zullen dus staan:

— de culturele begroting — sectoren Nederlandse Cultuur en Verkeerswezen ;

voortzetting en sluiting van de algemene bespreking, artikelsgewijze bespreking en naamstemmingen.

Ik stel voor de bepaling van eventuele andere agendapunten aan het Bureau en de Voorzitter over te laten.

(Instemming)

Aldus is besloten.

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om 17.25 uur.*

— *De Raad gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.*

VRAGEN (Rgt. artikel 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden

Een schriftelijke vraag werd ingediend door de heer A. Diegenant.